

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת חולין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובכ"א

טל : 571-2016 (02)

מסכת חולין

פ"א הכל שוחטין

גמ' ב. - ה :

הכל שוחטין לכתחלה - רבה בר עולא - אפי' טמא בחולין אטהרת הקודש בסכין ארוכה, אביי - כותי בעומד על גביו, לרבא ביוצא ונכנס (ובדיעבד באכל כזית לעצמו), רב אשי ורבא - מומר לתיאבון בסכין בדוק, רבינא - מומחה בהל' שחיטה ואינו מוחזק, מוחזק ואינו מומחה (ובדיעבד בברי לי שלא נתעלפתי)

צפורים שוחטין ביד כותי - מכניסן בכנפיו וממעך ונותן לו לאכול
סומכין אכותים (רש"י - בלצורך עצמן) - לת"ק רק בכתיבא אפי' לא אחזוק, לרשב"ג רק באחזוק אפי' לא כתיבא, לר"א אפי' כתיבא ואחזוק לא [אין בקיאין]

מומר לדבר א' שוחט [לא הוי מומר לכה"ת]
מומר לשחיטה לתיאבון לרבא שוחט [לא שביק התיירא]
מומר לע"ז לרב ענן שוחט [יהושפט אכל מאחאב] (איתותב)
אין מקבלין קרבן ממומר לכה"ת או לע"ז או לחלל שבת בפרהסיא [עולה: מכס - ולא כולכם, חטאת: ת"ק - מעם הארץ, ר"ש בן יוסי - אינו שב מידיעתו]
מקבלים ממומר לדבר א' [מן הבהמה - שדומים לבהמה]

רש"י ב: - ד :

חולין אטהרת הקודש כקודש - וחייב להבדל מדרבנן מכל טומאות הפוסלות
עוברי עבירה מחליפין חמצן מיד אחר פסח ומותר [רש"י - אין איסור"נ תופס חליפין אלא לדידיה
מדרבנן] [רש"י באכילה]

גמ' ה: - ז :

ר"מ גזר על יין כותי [חייש למיעוט ע"ז וגזר רובא אטו מיעוטא]
ר"ג (רש"י - ברבי) וב"ד גזר על שחיטתן ואפי' עומד על גביו (ולא קבלו)
ר' אמי ור' אסי גזרו אף שלא מהני ביטול רשות בשבת (וקבלו מינייהו)
א"צ לעשר תערובת דמאי כשבא לידו בתערובת, חוץ: מאמר לע"ה עשה משלך [רש"י - שלוחו], רפרם - משאור ותבלין [לטעמא עביד ולא בטל (רש"י - דמתקן הכל ועיקר)]
לא חיישינן שע"ה החליף מאכלו חוץ מחמותו [מתכוונת לטובה], פונדקית לבר בי רב [רש"י - מתכוונת לטובה]

לא תטחון (רש"י - תבואת ע"ה) אשת חבר עם אשת ע"ה כשהיא טהורה - (רש"י - האשת חבר [נוגעת ותשכח ותאכל])
ר"ש בן אלעזר - אף טמאה [רש"י - חשודה לתת משל בעלה]
התיר רבי בית שאן ממעשר ירק (לר"ת - בדמאי) [קדושה ראשונה לשעתה, והניחוהו עולי בבל לעניים בשביעית]

לקח דמאי מתחלה לאדם ונמלך לבהמה - חייב לעשר
{ מקום הניחו להתגדר בו; נהר גינאי חלק לר' פנחס בן יאיר ג"פ, בהמתו לא אכל דמאי, לא נהנה מאחרים; גדולים צדיקים במיתתן; אין עוד מלבדו ואפי' כשפים; ר' חנינא נפיש זכותיה; אין נוקף אצבעו א"כ מכריזין מלמעלה, מרצה כדם עולה }
[רש"י - חשודה לתת משל בעלה]

רש"י ה: - ז :

אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים - רש"י - שום דבר עון

תרו"מ בחו"ל - דוקא תרומת דגן תירוש ויצהר מדרבנן
חבר תורם מהמוקף - דאסור לו להפריש ממה שאין לפניו דשמא נאבד או נרקב
שימור לשם מצה מתחלת טחינה והרקדה

גמ' ח. ט.

סכין מלובן כשרה [חידודה קודם לליבונה, ובית השחיטה מירווח]
ליבן שפור ודקר נידון משום מכוה ואינו מצטרף לשחיין
וספק בהכה אי הבלא קודם לחבטא והוי שחיין (אחרון מבטל)
סכין דע"ז מותר לשחוט [מקלקל] [רש"י - בחייה דמיה מרובין] חוץ ממסוכנת
ואסור לחתוך בשר [מתקן] חוץ מנתח שעומד לדורון
שחט בסכין דגוי (רש"י - בדיעבד) לרב קולף בית השחיטה, לרבה בב"ח מדיח [מח' אי בית השחיטה צונן
או רותח, אי אידי דטרידי לאפוקי דם לא בלעי, אי אגב דוחקא בלע]
רש"י להל' לחומרא

שחט טריפה מח' רב אחא ורבינא אי צריך הגעלה, להל' בצונן או מקנח [רש"י - דקשה לבלוע]
כשרה לכו"ע א"צ הגעלה [אבר מן החי לא נבלע דבית השחיטה לא חס עד הגמר]
טבח בעי ג' סכינים (לשחוט, לבשר, לחלב) וב' כלים מים (להדיח בשר, חלב)
לא יכפה חלב ע"ג בשר [ידו שובר קרום דע"ג חלב ובולע]
ת"ח צריך שילמוד כתב (רש"י - לחתום), שחיטה (רש"י - לאמן ידו), מילה, קשר תפילין, ברכת חתנים,
ציצית

אסור לאכול מטבח שאינו יודע הלכות שחיטה, שהייה, דרסה (התיז), חלדה (תחב), הגרמה (חוץ
מהטבעת), עיקור (רש"י - פסק הגרמת)
צריך לבדוק סימנים אח"כ (רש"י - אם נשחט רוב) ואל"ה לר' אלעזר בר' ינאי הוי טריפה [בחזקת איסור
אכילה] למתניתא הוי נבלה [בחזקת שלא היתה שחוטת ומתה]

רש"י ח:

קרום בין חלב לבשר אסור שחלב נבלע בו

גמ' ט. יב.

אין חוששין שמא במקום נקב נקב [רב הונא - משנשחטה הוי בחזקת היתר]
חוץ מסכנתא (ציפור נקר במקום נקב נחש) [חמירא מאיסורא]
מים חיים מכוסה ומצא מגולה פסולה [חולדה] (ונחש לר"ג) מקיאה [רש"י - נעשה מלאכה, אין חיותן
בכלי], [תערובת טל]
וטהורה [רש"י - אדם טהור ושרצים הוי רוב]
איסור מים, יין, חלב מגולין כדי שיצא נחש מתחת אוזן כלי וישתה ויחזור לחורו
שוחט ושיבר עצמות ונמצאת פגומה - לרב הונא פסולה [שמא בעור נפגמה]
לרב חסדא כשרה [אין ספק מוציא מידי ודאי עצם פוגם (אף מפרקת), ואין ריעותא בבהמה
(משא"כ חציצה בטובל)]
לל"ב אפי' בהמה אחרונה כשרה (רש"י - דיחוי בעלמא)
הל' כרב הונא כשלא שיבר עצם
בדיקת חכם בסכין רק בראשונה [כבודו] ואח"כ ע"א נאמן באיסורין
חזקה [לא חיישינן שבצר נגע מגריס בין ראייה להסגר]
דרך אחוריו שמה יציאה [ככהן גדול מקדש הקדשים]
כהן עומד בצד משקוף ומסגיר, ובדיעבד אפי' הלך לביתו או עומד תחת המשקוף [והסגיר - מ"מ]
רובא דאיתא קמן [אחרי רבים להטות]

דליתא קמן [אין חוששין לטרפה: בנתחי ראש עולה, עצם לא תשכרו, אליה תמימה, עגלה ערופה שלמה, שריפת פרה שלמה, שעיר המשתלח, מכה אביו דרוב בעילות אחר הבעל, נרצח - שמא נקב במקום סייף, עדים זוממין על ספק טרפה, שחיטה שמא במקום נקב, רש"י למסקנא דלא לפינן מלא אפשר: הלכה למשה מסיני, אחרי רבים להטות]

גמ' יב. - יג.

רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן
לא גמיר ששחט מותר לאכול רק אם ראהו מתחלה ועד סוף
אין חזקה שליח עושה שליחותו, ואין חזקתו תרום [תורם שלא מדעת]
מצא גדיין שחוטים - מצאן בבית שרי, באשפה שבשוק אסור,
באשפה שבבית - ר"י אסור ור' חנינא בריה"ג מתיר
[מח' אם עשוי להטיל נבלתו שם]
לכתחלה אין מוסרין לחש"ו לשחוט אפי' עומדים ע"ג
בדיעבד מהני [כר' נתן דא"צ כוונה לשחיטה]
קטן יש לו מעשה (לרש"י - שמוכיח על דיבורו להשוותו כוונה)
אין לו מחשבה (לרש"י - דיבור לבד)
ומדרבנן מהני מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו (לרש"י - המוכיח בלא פירש) - היפך בפירות שירד עליהם
טל
מתעסק בקדשים (לרש"י - להגביה הסכין) פסול [ושחט את בן הבקר - לשם בן בקר, לעכב: לרצונכם
(לדעתכם) תזבחוהו]

רש"י יג.

נתכוון בקדשים לשם שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לחובה

גמ' יג. - יג:

שחיטת גוי נבלה, לר"א אסור בהנאה [סתם מחשבתו לע"ז]
מין שחיטתו לע"ז, פתו ויינו וספריו אסורים, פירותיו טבלין, לי"א בניו ממזרים [מפקיר אשתו]
אין רוב גוים מינין [מנהג אבותיהן]
מקבלים קרבן ממין גוי [מכם - בכס חלקתי]
לר"י בן בתירא תקרובת ע"ז מטמאה באהל [זבחי מתים]
שחט בלילה בלי אבוקה וכן סומא - כשרה בדיעבד

רש"י יג:

לרש"י - בספינה מותר לשחוט לתוך הים [הכל יודעים שלא לטנף]

גמ' יד. - טו:

השוחט בשבת ויו"כ כשרה - רב - ואסורה ליומא לר"י [מעשה שבת בשוגג] ואף לר"מ כשאין לו חולה
מע"ש [מוקצה]
לר"י שוחטין ביו"ט דבחייה לאכילה עומדת והוי מן המוכן
ואינו נולד דמעיקרא הוי אוכל ועכשיו אוכלא דאיפרת
לשמואל מודה ר"י במשקין שזבו מזיתים וענבים העומדים לאכילה דאסור [להכי קיימי ויהיב דעתי'
ושמא יסחוט] (ורב חולק)
וה"ה שחט בשבת אסור [רש"י - אתי לכתחלה למישחט]
מבשל בשבת לר"מ בשוגג מותר, במזיד מוצ"ש בכדי שיעשו

לר"י בשוגג במוצ"ש,
במזיד הוא לא יאכל עולמית [רש"י - קנסוהו] ואחרים במוצ"ש
לר' יוחנן הסנדלר בשוגג הוא אסור [רש"י - אטו מזיד] ואחרים במוצ"ש
במזיד נאסר [כי קדש]

רב - מבשל בשר לחולה בשבת מותר לבריא [ראוי לכוס בין השמשות] להל' אסור [שמא ירבה
בשבילן] (משא"כ שוחט לחולה [א"א לכזית בלא שחיטה])
דלעת אסור לבריא [לרש"י - מחובר - מוקצה]

גמ' טו: - יח.

כשרה בדיעבד בשחט במגל יד [אתי למעבד בצד הפגימות],
בתלוש ולבסוף חיברו לרבי

במחובר מעיקרו - לר' חייא מותר לכתחלה, לרבי פסול בדיעבד [לרש"י - בשלא נטעו] ויקח את המאכלת
במוכני (גלגל) ע"י אדם או כח ראשון של מים כשרה

תלוש ולבסוף חברו: בע"ז כתלוש, בכי יותן באחשבינהו לצורך הדחת כותל - לר' אלעזר מח' תנאי
ולר"פ לכו"ע כתלוש, לשחיטה - לרבא ספק א"כ לא מבטלו

נעץ סכין וצואר בהמה למעלה חיישינן שמא ידרוס חוץ מעוף [קל]

קנה שקיסמין נבדלים ממנו: אין שוחטין, מלין, מחתכין בשר חוץ מדגים [זיגין] ועוף [רד]
ואין חוצצין שיניים או מקנחין פי המכה

במדבר לר' ישמעאל אסור בשר תאווה [כי ירחיב... אוכלה בשר וכו', רש"י - ואל פתח אוה"מ לא הביאן]
חוץ מחיה [לא חזיא להקרבה]

לר"ע הותר נחירה [כי ירחיק וכו' וזבחת] (וחייב בכיסוי הדם) חוץ מקדשים, וספק בהכניסן לא"י,
וב' לשונות אי בשבע שכבשו ודאי מותר [ובתים מלאים כל טוב] או לא [דוקא שלל הגוים]

סכין מסוכסכת על ראשו [עוקץ א' מרוח א'] כשרה בדיעבד כשהולך ולא הביא [רש"י - לא פגעה בעוקץ
משהגיע לסימנין]

עולה ויורד (---), כסאסאה (אין פיה חלק) מותר לכתחלה

בדיקת סכין לחכם (כבודו, אסמכתא - ושחטתם בזה) לפני שחיטה ראשונה ואל"ה משמתנין ובנמצאת
פגום מעברינן ובשרו נאסר

בדיקה אבישרא ואטופרא ומח' אי גם בצדדין [בית השחיטה מרווח] [רש"י - להל' צריך]

פגימת עצם בפסח, מום בבכור או קדשים, סכין, אבני מזבח - כדי שתחגור צפורן
פגימת סיד מזבח - רשב"י - טפת, ר"א בן יעקב - כזית

מותר לשחוט בשן א' ובצפורן תלוש

במגל קציר (ראשיה כפופים) לב"ש נבלה, לב"ה טהורה ואסור באכילה [רש"י - אטו הובאה]

רש"י טו:

אסור לכתחלה לשחוט בסכין פגומה מהפגם ולהלן

גמ' יח. - יט:

הגרמה - לרבנן - גמר השחיטה למעלה מטבעת הגדולה [רש"י - גמרה בפסול]
ר' יוסי בר"י, רב ושמואל להל' - רוב למעלה מטבעת הגדולה

ר' חנינא בן אנטיגנוס - להל' - למעלה משיפוי כובע (שייר בחיטי [גלאניץ אצל הכובע] כשרה)
לרב ושמואל - לרש"י - שאר טבעות לאו מקום שחיטה [אין רובו ככולו לשויה קנה] אלא ביניהם,
לשון שלישי ברש"י - לא מספיק רוב חלל הקנה [אטו רוב טבעת]

אביי - היוצא מבבל לא"י א"צ להחמיר כבבל, רב אשי - רק באין דעתו לחזור

רב אסי - לל"ק מודה ריבר"י בהגרים שלישי ושחט שני שלישי [ביציאת חיות אין רובא בשחיטה]

ל"ב ולשמואל (כ.) לריבר"י כשר [כהוסיף על חצי קנה פגום]
לרבנן פסול [אין הפגם במקום שחיטה] ומודו רבנן בהגרים בשליש אחרון
(לרש"י ל: - להל' לחומרא כרבנן טרופאי)

רב - שלישי הגרים ושחט והגרים או להיפך (רש"י - לר' חנינא ב"א) -
לרב יהודה בתר רוב בשחיטה, לרב הונא בתר יציאת חיות

שחיטה כמסרק (<) במקום שחיטה כשרה

שחט ופגע בחצי קנה פגום - רב יהודה, ר' אלעזר - פסולה [כגמר גוי]
ר' יוחנן, רבא - כשרה [שחט כל הנמצא]

רש"י יח.

ל"מ - בכל הטבעות יש הגרמה אחרי שהתחיל בא' מהן, ולרב ושמואל רק בטבעת הגדולה מותר
להגרים אחרי רוב

גמ' יט: - כ:

שוחט מן הצד כשרה (לרש"י - לכתחלה), ממול ערפו כשרה דוקא בהחזיר סימנין

מליקה דוקא ממול ערפו (רש"י - גם שבירת המפרקת מן המליקה)

לבני ר' חייא החזיר סימנין כשרה - לל"ב דוקא מחזיר, לר' ינאי פסולה

בני ר' חייא כמ"ד מוליך ומביא פסול

ר' ירמיה לרב כהנא - מוליך ומביא עדיף מקוצץ ויורד

תני רמי בר יחזקאל (רש"י - לא להל') - אין עיקור סימנין בעוף (לרש"י אינו טרפה)

לרב אחא רק למ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת, לרב אשי רק למ"ד יש [הכי אגמריה]

רבין בר קיסי - רק במליקה, ר' ירמיה - אף בשחיטה

רש"י כ.

בתלוש לא מיקרי מליקה כלל

גמ' כ: - כב.

נשברה מפרקת עם רוב בשר שעליה נבלה, ומליקה בלא רוב בשר

באדם מטמא באהל ובזקן אפי' בלי רוב בשר [עלי הכהן]

מלק בסכין מטמא אבית הבליעה [רב הונא - מחליד (לרש"י - נגעץ תחת העצם), רבא - דורס]

קרע אדם כדג מגבו מטמא באהל

חתכה כגיסטרא (חלקה), ניטל הירך עם בשרה ונראית כשרבוצה - נבלה (רש"י - אפי' בחייה)

הותז ראש (לרש"י - שרץ) (ר"ל - ממש, ר' מני - רוב) טמא

לרבנן ור' ישמעאל בעולת עוף מבדיל כל שנים [ומלק והקטיר - כהקטרה דהגוף לעצמו, והקריבו -

חלוקה מחטאת], ולא העור [שישנו בשחיטה ישנו בהבדלה]

לר' אלעזר בר"ש - רוב שנים [כמשפט חטאת עוף - מזה כשאחוז ראש בגוף]

רש"י כ: - כא:

אין טומאת משא כשלא זז

קדשים טרפה ששחטה מטמאה מדרבנן בבהמה אבל לא עוף

כל סימן א' הוי מצות שחיטה בעוף ויותר מזה הבדלה היא

גמ' כב. - כג:

תורים דוקא גדולים - משיזהיבו (רש"י - כנפי גופם) [תורים - ולא כ' בני]

בני יונה דוקא קטנים - מכי שמיט גרפא ואתי דם עד שיצהיבו [בני]

תחלת ציהוב (רש"י - סביב לצואר) ממ"נ פסול [מן התורים ומן בני היונה - ולא כל, או מספק (וקרא למעוטי נרבע ונעבד)], וספק אי הוי ספיקא או בריה

לר' יוחנן פלגס (כבש בחודש י"ג) בריה הוי [צריך "או" לרבות כנסכי איל] לרב פדא (דמתני בנסכיו) הוי ספיקא, וספק אי אף מספקא ליה בבריה

שיאור כקרני חגבים לר"י - ספק אי הוי ספיקא או בריה
נ"מ בנדר י' חלות לתודתו של פלוני אם יוצא (רש"י - ויפדו ודמיהם לתודה אחרת)

רש"י כג.

אפשר להתנות נסכי פלגס ככבש אע"ג דאין מתנדבין לוג א' דכה"ג בהדי אחרני קרבי מחוסר אבר פסול בעוף [לרש"י - הקריבהו נא לפחתך]

גמ' כג: - כד:

פרה אדומה לא בעריפה [הערופה - רק זאת],
עגלה לא בשחיטה [וערפו העגלה (רש"י - שנה לעכב)]

אין פסול מומין בלויים [זאת אשר ללויים - ולא אחרת], ושנים בכהנים [אשר ללויים] או בלויים בשילה וביהמ"ק [ועבודת משא - בזמן שעבודה בכתף]

תלמיד שוב אינו רואה סימן ברכה אחר ה' שנים [כלויים], ר' יוסי - ג' [ולגדלם שנים שלש] כהן נפסל משיזקין - שירתת, לוי בקול [להשמיע קול אחד]

כהן קטן פסול [איש מזרעך], לרבי עד בן כ' [ויעמידו את הלויים מבן כ' - ומח' בדיעבד קרי בהטלת מים, לר' יוסי רק בחולה וזקן שאינו עומד ארגל א' וחולץ ונועל מנעלו

{ ר' חנינא - חמין ושמין בילדותי עמדו לי בזקנותי }

ש"ץ ולישא כפיו משנתמלא זקנו

גמ' כד: - כה:

טומאת כלי חרס באוירו [כל אשר בתוכו - אפי' מלא חרדל, וג"ש תוכו תוכו - ליטמא דומיא דלטמא] ולא מיטמא מגבו [צמיד פתיל טהור]

כל הכלים מגבו [רק חרס צמיד פתיל מציל] ולא מאוירו [תוכו - של זה ולא אחר]

גולמי כלי עץ (לא נגמרה כל מלאכתן) טמאין

פשוטיהן טהורין [איתקיש לשק - מטלטל מלא וריקן]

גולמי כלי מתכות טהורין [ר' יוחנן - לכבוד עשויין, ר"נ - יקרים ועדיין לא חזו (נ"מ - כלי עצם)]

פשוטיהן (רש"י - שנגמרה מלאכתן) טמאין [רש"י - לא אתקיש]

כלי עצם, קרן, טלפים מקבלין טומאה [וכל מעשה עזים] חוץ מעופות [עזים], ולא פשוטיהן

רש"י כה.

חידוש שתוך תוכו טהור אפי' כלי שטף:

לרש"י - הגם דמיטמא מגבו, אבל אין כלים מיטמאין מאויר כלי חרס

גמ' כה: - כו:

חיוב מעשר לשקדים מרים רק בקטנים, לר' יוסי מ"מ פטורין, לי"א מ"מ חייבין [ראוי למתק גדולים באש], מתוקים רק בגדולים

משנתינו - תמד (רש"י - מים על חרצנים) משהחמיץ/סופו להחמיץ נקנית בכסף מעשר, ואינו פוסל מקוה חסר - כר"י דחייבים במעשר, וחכמים חולקים

לר' אלעזר מח' בלא החמיץ ואין מפרישין מתמד אחר [שמא זה יחמיץ וזה לא]

למקוה ומע"ש - לרבנן הולכין בתר שיעורא (ל"ק ברש"י - וגם חזותא (לפסול מקוה))

לר' יוחנן ב"נ בתר חזותא וטעמא

בלא החמיץ מהני השקה - לרבא חוץ מתמדו במים טמאין, ורב גביהה חולק [מבלבלין]
אחים שלא חלקו ירושתן חייבים במעשר בהמה [יהיה] ופטורין מקלבון [רש"י - ממון אביהם בחזקתו]
לר"מ אין קנס לאבי קטנה, וחכמים חולקים
לר"מ מיאון עד ב' שערות, ר"י - עד שירבה השחור (ב' ארוכות שוכבות)
י"ט בע"ש לרב יהודה מריע מתוך התקיעה, לרב אסי תוקע (רש"י - ומפסיק) ומריע בנשימה אחת
במוצ"ש - לא תוקע אלא מבדילין - לרב דימי אף בפתיחה (לא להל'), לר' דוסא חותם בין קודש
חמור לקודש הקל (לא להל')
בחול - מבדילין בין יום השביעי וכו' [סדר הבדלות בתורה]

רש"י כו. - כו:

לרבנן דריב"נ ספק אם יחמיץ אינו פוסל מקוה - לרש"י - רובא מחמיצין
יין במי מקוה לאו זריעה - דטעמא לא בטיל

פ"ב השוחט

גמ' כז. - כח:

לכתחלה ישחוט ב' סי' עוף, כל הסי'

שחיטה מן הצואר [להו"א - ושחט - ממקום ששח/שסח חטהו (רש"י - הכשירוהו, נקוה מדמו), וזבחת -
ממקום שזב חתהו (שברהו), למסקנא - הללמ"ס, את הראש ואת הפדר - בעי ריבוי דכבר הותו
ואין הפשטה, הוקש - זאת תורת הבהמה והעוף]

עוף בסי' א' [זאת, בר קפרא - הוקש לבהמה ולדגים, נברא מרקק (מים ויבשה), רבי - וזבחת כאשר
צויתך],

לר' יצחק בן פנחס אינה מן התורה [ושפך, ר"א הקפר - רק צבי ואיל הוקש לפסולי המוקדשין]
ונחירתו (רש"י - או עיקור) זו היא שחיטתו לאכילה וכיסוי הדם

דגים באסיפה [אם את כל דגי הים יאסף להם]

ר"נ להל' - וושט או קנה

רב אדא ב"א - וושט [אחד - מיוחד], ומליקה דחותך שדרה ומפרקת - או או

ספק שחיטה (אי נשמטה הקנה מקודם) פסולה

שהה בחצי קנה, חצי קנה פגום - לא נטרף

לר"י - בעוף צריך לנקב הוורדין [להוציא דמו - דצולוהו כאחד] בשעת שחיטה [דם חם - ויוצא];
כט. - ומודו רבנן בקדשים [לדם]

גמ' כח: - ל:

לשחיטה ולטריפה בעי רוב הנראה לעינים

לפסח מחצה טמאים - לרב - כרוב (רש"י - ויעשו לעצמו) [איש נדחה ולא ציבור], ורב כהנא חולק

ר' אלעזר בר"ש - בקדשים לכתחלה שנים לא ישחטו [תזבח - אם למסורת] ולא ישחט ב' בב"א
[תזבחתו], חכמים - ב' שוחטים

ר"ל, לוי - שחיטה בסוף (אבל סי' א' ע"י גוי הוי מעשה טרפה, מליקת סי' א' דעולת עוף למטה הוי
מעשה חטאת עוף)

ר' יוחנן - מתחלה ועד סוף (בנגמרה השחיטה בהכשר)

לרבא מח' בשחט סי' א' (לרש"י - דעוף) בחוץ, (לרב יוסף פסול [מעשה חטאת עוף]), לרבה בר שימי
מח' בשחט מיעוט סי' בחוץ, ומח' בפרה שנשחטה ע"י שנים או החליף בגד באמצע

הנדחה לפסח שני ששחטו בחוה"מ, סתמא לשם פסח אף בגמר שחיטה [ראוי לדמי פסח]

לשמאל ור"ל צריך שחיטה מפורעת (במקום אחד) [חץ שחוט - כחץ] ומותר באלכסון

לרב ורב יצחק בר שמואל אפי' בכמה מקומות (לרש"י - חזר והתחיל לחתוך למטה)
החליד (הטמין) הסכין תחת העור לרב יהודה אמר רב כשרה, לבי רב ספק - וספק בתחת מטלית או
צמר

החליד במיעוט סימנים (לרש"י - אחרי שחיטת רוב (וה"ה הגרים ושהה)) - תיקן

גמ' ל: - לב.

ב' אוחזין בסכין אפי' א' למעלה וא' למטה כשרה: לרב ורב יצחק בב' סכינים [אין חשש שיסמוך
אחברו], לשמואל ור"ל סכין א' באלכסון [אין חשש שידרוסו]

התיז (דרס) פסול [חץ שחוט - כחץ במשיכה, ושחט = ומשך, כז. - הללמ"ס, לל"ב ברש"י כז. - וזבחת -
טטהו עד שיזוב ותו לא]

הוליק (ולא הביא) והתיז - בעי סכין כמלא ב' צוארים, לב' ראשין - ג' צוארים
בהוליק והביא בעי סכין כל שהוא ולא מחט [קורע]

נפלה ושחטה פסולה [וזבחת ואכלת - שאתה זובח]
אינו מתכוין לזביחה לחכמים, לחתיכה לר' נתן (להל') - כשרה [לרצונכם תזבחוהו רק בקדשים]

טובל בראש גל שנתלש ולא בכיפה [אור]

טבילת נדה בלי כוונה (לר' נתן שנפלה, לרבנן שירדה להקר) אסורה בתרומה ומע"ש
לרב מותרת לבעלה, לר' יוחנן אסורה [כר' יונתן בן יוסף - וכובס שנית (לטהרה) הוקש לראשונה
(להסגיר) דבעי דעת [רש"י - וצוהו הכהן]] (ושאני שחיטה וטבילת ידיים)

שחט פרה ונשחטה חולין עמה בלא מתכוין לר' נתן פרה פסול [ושחט אותה - ולא וחברתה] וחולין
כשרה, לרבנן להיפך [רש"י - לא מסח דעתיה אינו מלאכה אחרת]

רש"י לא. - לא:

עפר כיסוי הדם מלמטה טעון כתישה או הזמנה בפה

פירות שנפלו למים ופשט ידיו לנטלן בשביל שיודחו ידיו, ה"ז בכי יותן - דאחשבה נפילתן ליטול ידיו
בהגבהתן והו"ל סופו לרצון

אין טובלין בקטפרס - לרש"י - דאין מ' סאה במקום א'

גמ' לב. - לג.

שהייה: לת"ק כדי שחיטת בהמה אחרת

לשמואל ור' יוחנן אף לעוף, לרב ור' יוסי בר"ח (לרש"י להל') כדי עוף לעוף
לר' חנינא ור' יוסי בר"ח - כדי הטלה לארץ ושחיטה
לר"ש כדי ביקור טבח חכם

מוליק ומביא בסכין רעה כל היום כשרה

ספק: אי שהיות מצטרפות, בשהה במיעוט סימנים (לרש"י - אחרי שחיטת רוב (לרש"י במיעוט קמא דוושט
טרפה דאזיל ליה מעשה קמא))

עיקור (פסק גרגרת) וחלדה תחת הסימנים (רש"י - ונקובת הוושט) להו"א דר"ע טרפה,
ר' ישבב - נבלה [פסול בשחיטה] אפי' פסק ואח"כ שחט, אפי' שחט שלא במקום חתך

ר"ל - שחט הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה [כמונח בסל]

לרבא - משא"כ בבני מעיים [חיותא תלוי בוושט] הוי טרפה [סימנים מצטרפים לטהר מנבלה],
לר' זירא כשרה [אין טרפה לחצי חיות] וספק אי הדר ביה

רב אחא בר יעקב - גוי אסור בבני מעיים (רש"י - משום ריאה) [אבר מה"ח - כמונח בסל בעודה מפרכת],
וברייתא חולק [דלישראל שרי]

רש"י לב:

לרש"י - לכו"ע שחט הקנה/הוושט ואח"כ ניקבה הריאה/בני מעיים כשרה [כמונח בסל]

גמ' לג. - לה :

שחיטה יבשה כשרה, לת"ק לא מכשרת, לר"ש מכשרת [רש"י - מגו דהתירו מאבר מה"ח] דם קדשים אינו מכשיר [תשפכנו כמים - הנשפך], לו: - ר' יוסי בר"ח - ולא משקי בית מטבחיא אלא חיבת הקודש

לחכמים דר"מ שני (י"ח דבר) אסור לאכול מעשר שני אבל מותר לנגוע

הכניס ידיו לבית המנוגע גזרו אטו גופו :

לר"ע ידיו ראשונות [כגופו] - לת"ק - לתרומה (ושניות לחולין), לר"ש ב"א - אף לחולין ; לחכמים - שניות [כידים בעלמא]

לר"ע יש שלישי בחולין בטומאה דאו' [יטמא - יטמא]

ידים מטמא חולין : לר"ש בן אלעזר, לר"ע, בחולין אטהרת תרומה/הקודש

דרך לאכול בשר חיה אטהרת הקודש [מיחלף בבשר הקדש] ולא בשר אטהרת תרומה

לר"א האוכל (רש"י - חצי פרס לפסול גוייה) כמאכל [כחומרת נבלת עוף טהור]

לר' יהושע - האוכל ראשון הו"ל שני [שיעור מאכל חמור מהאוכל], שני הו"ל שני [כמאכל עם משקה טופח]

האוכל חולין אטהרת תרומה או תרומה שלישי - הוי שני לקודש [טהרתה טומאה לקודש (רש"י - ומספקינן ליה בשני)] ושלישי לתרומה (אסור לאכלה ומותר לנגוע)

האוכל חולין אטהרת הקודש שלישי :

לר' יהושע : לרבה בב"ח א"ר יוחנן אין בהן שלישי (כת"ק דר"א ב"ר צדוק) ועולא חולק

לרב אסי א"ר יוחנן ולעולא (ל"ב דרש"י) האוכלו שני לקדש [לרש"י - טהרתה טומאה לקודש] ושלישי לתרומה

לר"א ב"ר צדוק ורב יצחק בר שמואל יש בהן שלישי (לרש"י - פסול לאכילה) והאוכלו מותר לאכול קדש [רביעי רק במקודש ע"י קרבן או כלי (ולא בפה)], ומשנה בטהרות חולק - אסור בקדש ועושה רביעי

לרבא שמירת פירות תרומה מהני לקדש, לר' יצחק לא מהני חוץ מבכלי אחד

חולין שלישי נאכל בנזיד הדמע [אין כזית בכדי אכילת פרס]

ל"ק דרש"י - נזיד אטהרת תרומה שלישי בתבלי תרומה [לרש"י - אין כאן אכילת תרומה בטומאה] ל"ב דרש"י - נזיד חולין (לרש"י שנתערב) ותבלי תרומה שנגע בשני [אין כאן חולין אטהרת תרומה]

רש"י לה.

לרש"י אסור לכהן לפסול גופו

לרש"י - רביעי בקדש מעלה דרבנן [ק"ו משלישי דתרומה דהוי אסמכתא]

גמ' לה : - לו :

לר"ש דם שחיטה או מת או מגפתו (מכה) אינו משקה, אלא דם חללים (נהרג - רש"י קכא. - ע"י גיסטרא מצואר) [ודם חללים ישתה] (לרש"י כולהו איירי בבהמה (אבל דאדם מכשיר))

תדב"ר ישמעאל - לא דם קילוח דהקזה (לרש"י לפני שמשחיר) [לרש"י - דאין הנפש יוצאה עד אח"כ]

נתקנח הדם בין סימן לסימן

לרבי מכשיר [שחיטה מתחלה ועד סוף, ושחיטה איתקש למים]

לר' חייא לא [שחיטה בסוף - לר"פ בודאי תולין עד גמר שחיטה, לרב אשי - מספקא ליה ותולין לעולם]

להל' לר"פ לא מכשיר, לרב אשי לא שורפין

הכשר ע"י שחיטה לר"ש, בוצר לגת - מטמא אחרים מדרבנן,

ע"י חיבת הקודש [והבשר לרבות עצים ולבונה] לר"ל - ספק אי מטמא אחרים מדאו' או מדרבנן, לר' אלעזר לא מטמא [מכל האוכל - רק הבא במים]

רש"י לו:

שטמ"ק ברש"י - עצים ולבונה פשיטא דלא מטמא אחרים

מי נהר על קרבן מכשיר - לרש"י - נופל מעור לבשר

גמ' לז. - לח:

מסוכנת מחמת חולי שאינה עומדת מותרת [טרפה לא תאכל - אבל מסוכנת כן, וחלב נבלה וחלב טרפה
- אבל אין איסור מסוכנת שיחול על חלב, רבותיה של יחזקאל שלא אכל]
אם מפרכס ביד ורגל לרשב"ג - רב - או צועקת חזק או הטיל ריעי למרחוק או כשכשה באזנה, יד
או רגל או זנב לחכמים, דמו מקלח לר"א ור"ש
לעוף - רפרף גפו או כשכוש זנבו
לר"נ בר יצחק - בתחלת שחיטה, לרב חסדא באמצע, לרבא בגמר [מיעוט ליתום בשעת לידה
מקרבן - דאינו בכלל יוצא דופן]
{ יחזקאל - לא הרהרתי, לא אכלתי מסוכנת, בהמה שהורה חכם, שלא הורמו מתנותיה }
דקה שפשטה ידה ולא החזירה אינו פירכוס

גמ' לח: - לט:

לר"א השוחט עבור גוי (אפי' כזית - אפי' גוי אלימי ששילם דינר) אסורה בהנאה [מחשבת בעלים מהני
(כר"א בר' יוסי בפיוגול) וסתם מחשבת גוי לע"ז]
ודלמא שאני ישראל מומר דאין סופו מוכיח אתחלתו
לת"ק ור' יוסי כשרה [ת"ק - לל"ק אין סתם מחשבתו, לל"ב לא ילפינן מפיוגול,
לר' יוסי (להל') - מחשבת בעלים לא מהני כלל]
ודלמא מודו בסופו מוכיח אתחלתו
שוחט חולין לזרוק לע"ז (או חטאת לזרוק שלא לשמה) - לר' יוחנן מחשבין מעבודה לעבודה [כפיוגול],
ור"ל חולק
זיכה לו מתנה ע"י אחר ושחק ובסוף צווח - לרשב"ג מוכיח סופו אתחלתו

רש"י לט:

מחשבת ע"ז בהקטרה אינה אוסרת כולה [בפנים לא מפגל]
גוי שנתן דינר לבשר למ"ד מעותיו קונות -
לרש"י - מ"מ כששחט מסלק לגוי ואינו שלוחו דלא לעוותי שיתפתך

גמ' מ. - מא:

השוחט לשם הר וכו' פסולה [רש"י - מיחלף בע"ז] ומותרת בהנאה [אלהיהם על ההרים - ולא ההרים]
לגדא (מלאך) דהר - אסורה בהנאה
שחט בהמת חברו לע"ז -
עולא - אסרה [עשה מעשה] - לרב הונא - אפי' במעשה כל דהו, משמעות ר"פ - במעשה רבה
(שחיטה גמורה)
לר"נ ורב עמרם ורב יצחק - אין אדם אוסר דבר שאינן שלו (רש"י - אפי' בגמר מעשה, י"מ - במעשה כל
דהו)
חוץ מגוי או מומר לת"ק דר"י ב"ב (אבל ישראל לצעוריה קמכוין)
שחט חטאת בחוץ לע"ז - לרב הונא פטור אשחוט חוץ [מחתך בעפר אחרי כ"ש ראשון (רש"י - פקע שם
קדישים)] אא"כ עובדה בגמר זביחה, או חצי קנה פגום דחטאת עוף ושחט כ"ש
לר"פ ורב הונא חטאת לאו דידיה (רש"י - אלא דכהנים), לר"נ וכו' אף חטאת ועולה כדידיה [קניא לכפרה]
ונאסרין במעשה כל דהו
ב' אוחזין בסכין וא' שחט לע"ז וכן מנסך יין חברו אוסר - לר"נ וכו' דוקא בשותף
גוי שניסך יין ישראל שלא בפני ע"ז לת"ק אסרו
לר"י בן בתירא ור"י בן בבא מותר [ניסוך בעי בפני ע"ז, אינו שלון]
קבל עליו התראה ושחט לע"ז הוי מומר מיד [התיר עצמו למיתה - אין מומר גדול מזה]

רש"י מ. - מ :

לרש"י - הגביה בהמה נעשית שלו ואוסר בכ"ש

סימן אחד בחוץ מחייב בגמר לשחיטה בעודה קדשים [שחיטה מתחלה ועד סוף] - משא"כ לע"ז דסימן שני כעפר, קמא נמי לאו שם שחיטה עליה

גמ' מא. - מא :

אין שוחטין לים, לכלי [נראה כמקבל דם לע"ז], לגומא [חוק הצדוקים], למים צלולים [יאמרו לבבואה] אבל שוחט לגומא של מים עכורים, בספינה ע"ג כלי או דופניה וישתת לים, לחריץ בחצרו סמוך לגומא

השוחט לשם דבר הנידב (לר"א אף אשם תלוי), פסח (ראוי להפרישו), לשם חטאתי (במחוייב), תמורת זבחי (ויש בביתו), עולת נזיר, לגי שלנו - עולת יולדת אשתי (וגי רש"י חולק) - פסולה [נראה כמקדיש ושוחט בחוץ] - לר' ינאי בתמימים, ור' יוחנן חולק [זימנין דנכסה מומו]; ור"ש מכשיר [לרש"י - לא חייש למראית עין]

רש"י מא :

יש קול למחוייב חטאת - דאינו מחפה כדי שיתבייש ומתכפר

פ"ג אלו טרפות

גמ' מב. - מד :

טרפות [הלכה למשה מסיני]:

נקב בוושט, קרום המוח, לב לחלל, ריאה - לר"ש עד לסמפון גדול (מט. - לא להל'), קיבה, מרה לר' יוסי בר"י (וחיאי בר רב חולק), דקין, כרס פנימית, מסס ובית הכוסות (רש"י - שלא במקום חיבורן),

פסוקת הגרגרת (רש"י - לרחבה ברובה) - ר' יוחנן לב: - קודם שחזר ר"ע ואמר נבלה, חוט השדרה, ניטל כל הכבד, חסרון בריאה (אף בפנים; לר"ש - כ"ש אף בחוץ), נקרע רוב כרס חיצונה - לר"י או טפח, נפלה מגג, נשתברו רוב צלעותיה, דרוסת הזאב [ארס] - לר"י ארי בגסה

למשנתנו טרפה אינה חיה [וזאת החיה אשר תאכלו - חיה אכול]
לתדב"ר ישמעאל חיה [החיה אשר לא תאכל]

טרפות - בסג"ר: נחתך מארכובה ולמעלה - ור"ש ב"א חולק, חסרון לב"ה א' לב"ש ב' חוליות, גלודה (ניטלה עורה) לחכמים דר"מ, חרותא (צמקה ריאה בידי אדם) שב שמעתתא: בוקא דאטמא (ראש הירך) דשף (לר' יוחנן ורבא נד.) ואיעכול ניבי), לקתה בכוליא א' (ועולא חולק), ניקב הטחול בעליונו, סימנים שנתלשו ברובן, נעקרה צלע עם חצי חולייתה, גולגולת שנחבסה (הוכתה) ברובה, ניטל/אפי' נקרע (ספק בנג.) רוב בשר כנגד הכרס

אמוראי אליבא דר' יוחנן אם הל' כסתם משנה (רש"י - וכשסותרין בעי טעם לאלומי חדא)

כבד סותם נקב במרה כשרה

ניקב קורקבן וכיסו (רש"י - קליפה פנימית) מפולש טרפה

טרפה בחליף עור אדום ולבן דוושט, בניקבו זה לא כנגד זה [כווצת ופשטה וזמנין מכוונים]

לא מהני סתימה ע"י קרום שעלה מחמת מכה

ספק דרוסה בעי בדיקת וושט מבפנים

עולא - ישב (נתחב) קוץ בוושט בפנים כשר (לרש"י - בלי דם בפנים) [לא חיישינן שניקב לחוץ], למ"ד א' רק בנמצאת ולא בישב

אין אשם תלוי באיתחזק התירא

תורבץ הוושט (מקום דבוקו בלחי): שמואל - חותכו ומרחיב פי החלל, רב ביבי בר אביי - חותכו ועומד במקומו (ולא כויץ), ר' זירא - בית הבליעה

נקב - לרב במשהו [מקום שחיטה (רש"י - אין הגרמה בוושט, לרמי בר יחזקאל ורבא - אע"פ דלאו מקום שחיטה שוה שיעוריה)], לשמואל ברובו [לאו מקום שחיטה]
ניטל מלחי - שמואל - נקלף רובו מהבשר כשר, נעקר בכח (רש"י - המיעוט אינו מחובר ביחד) טרפה
לר' יהושע דאין משגיחין בבת קול מותר לעשות כב"ש בקוליהן וחומרין
ר"נ - וושט למעלה עד כדי תפיסת יד (לרש"י - ג' - ד' אצבעות; אחיזת חודי צפרנים)
למטה עד מקום שער כרס הפנימי (לתי' א' - בשור טפח סמוך לכרס)

רש"י מג: - מד.

ספק דרוסה - לרש"י - מקומו מאדים וניכר אפי' שחט שם
לרש"י עיקור סימנים הוי טרפה

גמ' מד: - מו.

פסוקת הגרגרת - לרב ברוב עוביה (עם הדפנות), לרבה בב"ח רוב חללה
רשאי חכם אחר לטהר - לפני שאסר הראשון
אוכלין מבשר שהורה חכם כשסמך אגמריה ולא אסברא
דיין שהתיר - לכתחלה יקח במשקל ולא בשומא
נקבים דקים בקנה - דאין בהן חסרון מצטרפין לרוב נפסק (רש"י - אילו היו מחוברים),
ביש חסרון מצטרפין לכאיסור
בעוף - מקפל מקומן כלפי פי הקנה ואם חופה רובה (רש"י - הנקבים עם השלם) טרפה
נחתכה כדלת תלוי ועומד - כדי שיכנס איסר
נסדקה לארכו בעי למעלה ולמטה שיור חוליא (רש"י - טבעת/ג' טבעות) לרב,
משהו לר' יוחנן [רש"י - סוגר והולך ע"י משיכת הצואר, וחלים]
שחיטה בקנה עד אוני הריאה כשנמתחין למעלה כשפושטת צוארה ורועה מעצמה וספק כשאנסה
עצמה לפשוט מאד (לרש"י - בשעת שחיטה)
ניקב למטה מזה נידון כריאה - במשהו, למר בר חייא ככבד - עד שינטל
חזה לכהן - שומן התחתון מהצואר עד כרס וב' צלעות העליונות (לרש"י - א' מכל צד)
ניקב קרום של מוח - לל"ק קרום עליון, לל"ב אף תחתון
כנגד הפולין כלפנים - במשהו, מן הפולין ולחוץ כחוט השדרה - ברוב
נקב לב לחללו - לאביי הגדול, לר' זירא אולי קטן
קנה הלב (חלב בין ערוגות הריאה) - לרב במשהו, לשמואל ברובו
קנה הכבד - לר"נ (ורש"י להל') ככבד - עד שינטל, למר בר חייא כריאה - במשהו
נפסק חוט השדרה להל' ברוב - לל"ק עורו, לל"ב אף רוב מוחו
מסמסה המוח (צלול - ואין החוט עומד) פסול, אינו עומד מחמת כובדו תיקו, נתרקן מקצתו כשר
עד בין הפרשה ראשונה (רש"י - מקום שהחוט מתפצל, לל"ב ברש"י - צלעות קטנות דאליה) טרפה, אחרי
פרשה ג' כשר [רש"י - ירכים מעמידים שדרתו], אחרי שניה ספק,
וספק: בין א' לב', פי פרשה (רש"י - חוט כנגד פי הפיצול, לל"ב - כנגד תחלת העצם),
פרשה (רש"י - פיצול החוט, לל"ב - כנגד בשר בין צלעות, לגאון א' - הצלע)
בעוף לר' ינאי עד למטה מאגפים, לר"ל עד בין אגפים
נשתייר פחות מכזית כבד - מח' משניות תלוי במח' ר' חייא ור"ש בר רבי (ב' פשטים ברש"י)
להל': מג. - ב' אמוראי אליבא דר' יוחנן
לר' זירא בעי כזית במקום מרה, לרב אדא ב"א במקום שחיה (רש"י - תחת הכליות, ל"ב - ביותרת הכבד),
וספק: במתלקט (חצי כאן וחצי כאן), ברצועה, מרודד
מח. - התליע כבד מותרת

גמ' מו. - מח.

ריאה:

נקב - לל"ק קרום עליון, לל"ב ור"נ שניהם (לרב אחא תחתון)

רב יוסף - ריאה שמשמעת קול - מניח אמקומו גדפא, קש, רוק או יתנה במים פושרים ונופח לראות אם מבצבץ

האדימה - לרבא מקצתה כשרה, כולה טרפה
רבינא - לרש"י - ממ"נ כשרה

יבשה מקצתה כדי שתפרך בצפורן טרפה

קליפות, מראות אוכמי (לרש"י - שחורות במיעוטה), גוונים, ירוקה ככרתי, אדומה, צמחין (מוגלא) - כשרה
אין מקיפין בועה שניקבה לדמות אם ניקבה אחר שחיטה

סירכות: רבא - ב' אונות שלא כסדרן טרפה [רב אשי - א' מהן נקוב]
לר' נחמי' (למר זוטרא) יבדוק בפושרין

כסדרן היינו רביתייהו [רש"י - אינן מתפרקות והקרום הולך וחזק]

ב' בועות סמוכין טרפה [רש"י - מחמת נקב], נראה כב' - נוקב לראות אי שפכך להדדי

חסר או חליף אונות טרפה, יתר - לרבא ורב אחא כנטול, להל' כשרה בערוגת האונות
עינוניתא דוורדא (אונה קטנה במרכז מצד ימין) מלמטה כשרה באורחה כך (לרש"י אם אין כלל כשרה)

כאופתא (עץ) טרפה - בחזותא (לבנה) / קשה / שיעא (לרש"י - בלי מראה הפרש אונות)

מראה ככבד כשרה, כבשר טרפה

מקום אטום לגמרי טרפה אא"כ יש בה מוגלא

קרום (רש"י - וכל סירכי) מחמת מכה אינו קרום [רש"י - סופו ליסתר]

בשרה נימוח ונשפך (רש"י - בתוך הקרומים) כשרה [חסרון מבפנים אינו חסרון] אם סמפונות קיימי (אין שורייקי חיורי), נימוקה (נתרוקן מקצתה) וקרום קיים כשרה

מודה ר"ש בנקב משהו שיש בו חסרון

דבוקה בצלעות - לר"נ - תלינן המכה בדופן אא"כ העלתה צמחים

לאבימי (רש"י להל') תלינן בריאה אא"כ כשמפרידו מצא ריעותא בדופן - ר' נחמי' (לרבינא) - וגם בודק הריאה בפושרין

ר"נ - דופן (לרש"י בשר) סותם נקב בחיתוכי דאוני (במיצר החזה) כשרה [רש"י - לא מיפרק] - לרבינא (לכאו' לרש"י אין מח') רק בסביך בבשר

ר' יוחנן לא רצה להכשיר העלתה צמחים

רש"י מו: - מז.

נצרר הדם בח' שרצים - רש"י - נקרע העור מפנים וסופו לינקב ולצאת;
רש"י שבת קז. - שוחט (נטילת נשמה), צובע

סירכא כסדרן - דוקא שוכבות זו אצל זו ולא זו על זו
לקבלת הר"ח - ודוקא סריכין עד עיקרן, והגאונים חולקים

אונה הסרוכה לאומה שאצלה:

יש אוסרין [לרש"י - רק העומדין במיצר החזה מתחממות והדרא בריא]
רש"י ור"י ב"ר יקר מתירין [אין מתפרקות זמ"ז]

כולהי לגבי עינוניתא דוורדא הויין שלא כסדרן

תשו' הבבליים - עינוניתא משלים חסרון אונא ימין, ורש"י חולקין [כחליף]

ב' עינוניתא - לרבינו אפרים כשרה, לרש"י ועמא דבר טרפה

גמ' מח : - מט.

מחט בריאה ואינה נקובה :

ר' יוחנן, ר' אלעזר, ר' חנינא, ר' אמי (רש"י להל') - כשרה [נכנס דרך הקנה וסמפונות (רש"י - ולא מחזקינן איסורא)] אא"כ אין כל הריאה בפנינו [דלמא הוה נקובה (לרש"י - רוב נבלעין

דרך וושט)]

ר"ל, ר' מני בר פטיש, ר"ש בן אליקים - טרפה [דרך הוושט, ונקבה הדקין וריאה] וספק בנמצא בסמפון גדול

נקב בסמפון לצד פיצול טרפה, רחוק מפיצול כשרה [רש"י - בשר וך מגין]

נקב בהדורא דכנתא (דקין בעיגול) לצד חבירו - מגין עליה

מחט בכבד - קופה (ראשה העב) עבה לגיו וחודה לבר (לרש"י - בחלל הבהמה) כשרה [דרך סמפון], להיפך או מחט קטן טרפה [דרך וושט וניקב]

בסמפון רבה דכבד - להונא מבד"ר אידי טרפה, לרב אדא ב"מ ורבינא כשרה [רש"י - דרך קנה וסמפונות]

גרעין תמר במרה כשרה [דרך סמפון וע"י נענועה נכנס] ולא בגרעין זית (לרש"י - כמח' במחט)

ריאה עם סממנין מאירה עינים

להל' תלינן נקב במשמוש ידי טבח

להל' תולעת שיצאה ונקבה ריאה תלינן לאחר שחיטה

עיכול: וושט - כרס - מעלה גירה - בית הכוסות (בראש הכרס) - המסס - קיבה - ריש מעי (מטפס) - דקין - סניא דיבי (מעע העיור) - הדורא דכנתא - מעי הגס - חלחולת

גמ' מט. - נ :

ברכה לכהנים [ר' ישמעאל - ואני אברכם, ר"ע - ואברכה מברכיך]

ואת כל החלב אשר על הקרב: לר"ע, אבותיו של ר' ישמעאל, מנהג - ע"ג התחלת הדקין [כחלב המכסה - תותב (רש"י - כשמלה משא"כ דקיבה חתיכות אדוק) וקרום נקלף]

לר' ישמעאל (רש"י - אף) ע"ג הקיבה [קרום נקלף]

ומודה ר"ע בחלב על קשת הקיבה מבחוץ [כתותב], לל"ב רק לבני בבל

רב - חלב טהור סותם נקב [אדוק] ולא חלב טמא, ר"נ - ולא חיטי דכרכשתא/שומן הלב לרב ששת אף טמא סותם

לת"ק (ורבא) איסור גילוי רק ביין מים וחלב

לר"ש (ור"נ בר יצחק) אף בציר חומץ שמן דבש ומורייס

ור"נ בר יצחק יודה בציר דמותר, ורבא יודה בדבש דאסור (כר"ש ב"א)

בני א"י אוכלין חלב על קיבה ולא בני בבל -

לל"ק (רש"י להל') מח' אייתרא (מבפנים) - ר"נ - ולכו"ע סותם נקב

לל"ב מח' אקשתא (מבחוץ) [רש"י - אי הוי תותב]

רשב"ג (לא להל') - שירקא דמעיא סותם נקב בבני מעיין

לדעת אם ניקב לאחר שחיטה מקיפים בבני מעיים,

בריאה - ולא בין גסה לדקה (לרש"י - אומא ואונא), ולא בבועות (מו:),

בקנה (רש"י - פסיקה או כאיסור) - ולא בין חלק הדק לעב

נקב בחלחולת במקום שדבוקה לירכים כשרה - לר' יוחנן - ברובו,

ר"נ - אפי' ניטל כולו ושייר כדי אצבע לרש"י

שלא במקום הדבק במשהו

רש"י נ.

ב' לישני בגמ' - בדאו' לחומרא, בדרכנן בתר בתרא

גמ' נ: - נא.

כרס הפנימי (במשהו): מח' אי הוי סניא דיבי (רש"י - כיס סתום בראש (מע"י העיור), מקום שמנקבים טבחים בכרס), איסתומכא, ממיצר הכרס (רש"י - לצד הוושט), מקום בלי מילת, טפח בוושט סמוך לכרס (לל"ק מד. - טפח בכרס סמוך לוושט), כל הכרס (רש"י להל') (וחיצונה הוי בשר החופה (רש"י - ונטרף בנקרע רובו שכנגד רוב הכרס)), מפרעתה (רש"י - תחתיתו)

לר"י נקדרה כרס חיצונה כסלע (לרש"י - היקף ב' טפחים) טרפה [טפח כשתמתח], לר' חייא ב"א יתר מכסלע

מחט בבית הכוסות מצד א' כשרה - מט. - אפי' קופא בדופן וחודה בפנים [אוכלין דחוקה] מב' צדדים עם קורט דם (סריך במחט) טרפה [מקום שחיטה] הגליד - בידוע שהיה ג' ימים לפני שחיטה (מקח טעות) לא הגליד - המע"ה (לרש"י - חזקת ממון)

רש"י נ:

בודקין לסירכי דריאה דשכיחן ולא לשאר טרפות [רוב]

מחט בהמסס מצד א' לרש"י טרפה [שמא ניקב והבריא, רש"י סוכה לד. - דופנו דק], ניקבו ב' העורות דבית הכוסות ומדובק בשומן שע"ג המסס למשמעות רש"י מב. כשרה

גמ' נא. - נב.

אין חשש ריסוק אברים: קופצת לארץ [אמדה נפשה], מגרר רגליה האחרונים [שיגרונא צאמ p (הפסק חוט השדרה לא שכיח)], מנגחין זא"ז (חוץ מנפול), השלכת גנב [על מתניהן] (חוץ מהחזירו (רש"י - דרך למעלה מכותל) מחמת יראה), הכה בשבט ארוך כלפי ראשה או זנבה (חוץ משבט קצר, קיטרי, הכה לרוחב), לידה, נפל בבית מטבחים [נועץ צפרניו], נפל (רש"י - עוף) על בגד לא מתוח או כפול מתוח, נפל על דבר מחליק

נפלה מגג בלא ידעה - משמעות רש"י - מ"מ טרפה
עמדה - רב יהודה ולהל' - בדיקה (לרב ירמי' בר אחא אפי' פשטה ידה לעמוד, לרב חסדא - אפי' נייערה לעמוד)
הלכה או עוף ששט מלא קומתו להל' א"צ בדיקה (לרב ירמי' ב"א - אפי' עקרה רגלה), לרב חייא ב"א צריך
בדיקה לרב דימי בבני מעיים, לר"פ כל החלל (רש"י - צלעות וחוליות)

עוף דבוק לדף שנפל - לרב אשי מותר, לאמימר אסור
ב' לשונות אי מח' בחד גפא או בב', להל' רק בב' אסור (רש"י - א"כ הלך)

רש"י נב.

בח"ג - אגן לא בקיאים לבדוק נפולה שבורה ודרוסה
רש"י - אין לדיין אלא מה שעניו רואות ויביא בקיאים

גמ' נב. - נד.

נשתברו רוב צלעות גדולות (12) בחציין העליונה

בן זכאי - נעקרו רוב צד א' (6), ר' יוחנן - ב' צדדין (12), לרש"י לשמואל אפי' 1

נעקרה צלע א' ומקצת חוליתה טרפה, צלע וחוליא או צלע מכאן ומכאן ומקצת חוליא נבלה

לב"ש ב' חוליות, לב"ה חוליא א' (בלי צלעות)

גולגולת שהוכתה - ספק רוב גובהה או היקיפה

דרוסה:

ר"י - זאב בדקה, ארי בגסה

לל"ק לרב לחכמים אפי' זאב בגסה

לרב חסדא ורב חתול בגדיים וטלאים - לל"ק דוקא כשיש מצילין או מצלת עצמה (ארס חזק

בכועס) כבריבי

רבנן דבריבי - לל"ק אפי' במצילין אין דרוסה, לל"ב אפי' אין מצילין יש דרוסה
חולדה בעופות
נץ בעוף הדק לל"ב אפי' בגדול ממנו, שאר עופות טמאין - לל"ק אפי' בגדולים מהן,
גס בעוף הגס

ב' לשונות ברב שימי בר אשי בשועל
דרוסה רק בצפורן היד מדעת ולא כשפסק ידו לפני דשליף
רב - ארי בין השוורים וציפורן לחה אחד או כמה שלא כסדרן בגב אין חוששין [ספק דרוסה בתר חזקה
- אולי מכותל] ויש צד דרב הדר ב'
לשמואל ואמימר להל' חוששין לספק דרוסה בודאי נכנס והוא שותק ואינהו גועות (חוץ מקטע
ראש דחד [נח מריתחו])

צריך לבדוק (לרש"י - בספק דרוסה, או דרסה ואינו ניכר) כנגד בני מעיים (אם האדים הבשר)
לרב אפי' בשר בית החלל, וסימנים עצמם אם האדימו משהו, והורה רב אפי' מכף המח (כנגד
סימנים)

סימנים שנדלדלו ברובן, בשר שנתמסמס (נרקב מחמת דריסה) כנטול
נמצאת גרגרת שמוטה ושחוטה לרב כשרה אא"כ תפס בסימנים כששחט,
לר' יוחנן יקיף (רש"י - יחתך במקום אחר)
מכה בגיד הנשה או כוליא כשרה [נתרפא בסם]

רש"י נג. - נד.

א"א לבדוק דרוסת נץ דלא מאדים ואינו ניכר או קוץ שהגיע לחלל דחוששין לנקב דק בדקין
לרש"י - ריאה וכבד נמי מיקרו בני מעיים

גמ' נד. - נה:

בוקא דאטמא דשף מדוכתי' -
לר' יוחנן ולהל' כשרה, חוץ: מאיפסיק ניביה לרבא, להל' נרקב ניביה
רב מתנא ור"ל - טרפה
נז. - שמוטת יד - כשרה

ניקב הגרגרת פחות מכאיסר כשרה

כל שיעורים חכמים להחמיר (לענין ועד בכלל) חוץ מכתם כגריס [רש"י - כתמים דרבנן]
כשרה: נפחתה הגולגולת, ניקב הלב לא עד החלל, נשברה השדרה, נשאר כזית כבד, נקב ממסס לבית
הכוסות, ניטל לחי תחתון (מד. - ונשאר הבשר המוטל על הסימנים) ועדיין יכול להאכילה,
ניטלה האם

ניטל הטחול כשרה, ניקב ולתי' א' נחתך טרפה - להל' רק בעוביו ונשתייר פחות מעובי דינר זהב
ניטלו או ניקבו הכליות כשרה, לרכיש ב"פ - לקתה (רש"י - מוגלא) א' עד החריץ (רש"י - באמצע) טרפה
(ועולא מג. חולק) אבל מים זכין צילי דלא סריח כשר
הקטינה - בדקה עד כפול, בגסה עד כענבה

חרותה (צמקה ריאה) בידי אדם, לר"ש ב"א אף בידי שאר בריות - טרפה
גלודה (ניטל עורה) ולא נשתייר כסלע (שמואל - על פני כל השדרה, רבה בב"ח - בראשי פרקים,
ר' אלעזר בר' ינאי - במקום טיבורו) (וספק בניטל רק ממקומות אלו),
רב - בכ"מ עד הארכובה, ר' יוחנן - בכ"מ) פסולה, להו"א דר"מ כשרה

רש"י נד. - נה.

שולחני שמשתכר למחצית שכר אסור לבטל ממלאכתו
אין בעלי אומנויות רשאים לעמוד מפני ת"ח - לרש"י - איסור לעוסק במלאכת אחרים
ר"נ - כסלע כיתר מכסלע - לרש"י - חסרון בשדרה וגולגולת

רש"י זבחים לה. - אין מפלגים בשליל, דלא כרש"י כאן

גמ' נו. - נו:

עוף טרפה: כטריפות בהמה,

נשיכת חולדה על ראשה במקום טרפה בודק אם מבצבץ בכניסת ידו, לר' יוחנן אף במסמר (על הקרום אם תחגור), לר' נחמי' רק במחט
נשבר העצם בעוף של מים ואווזי [קרומו רך (רש"י ולא קאי)],
ניקב הקורקבן,
נפלה לאור והקורקבן לב או כבד כנגד בני מעיים הוריקה או דקין (ירוק) האדימו - במשהו,
חזרו לקדמותו ע"י שליטה כשרה [רק קוטר], הוריקה ע"י שליטה טרפה

נדרס או הוכה בעי מעל"ע ובדיקה

ניקב הזפק עד מקום שנמתח (רש"י - שמתחיל להיות מיצר) כשרה, לרבי אפי' ניטל

יצאו בני מעיה ולא הפכין, נשתברו גפיה, רגליה (רש"י - למטה מארכובה או למעלה ולא יצא לחוץ) וצומת
הגידין קיימין, נמרטו נוצות גדולות - כשרה

ר"י - נטלה נוצות דקות טרפה

שמוטת ירך (רש"י - שף ונרקב ניביה) - רב הונא אמר רב, רבי - כשרה (לרש"י - אפי' ניטלה כולה), לר' יוחנן
ורבי"ל ולהל' - טרפה

נחתך לכו"ע טרפה - אפי' בצומת הגידין

שמוטת גף מהגב - רב - טרפה [שמא ניקבה ריאה], שמואל ור' יוחנן - תיבדק הריאה,
לחזקיה אין ריאה לעוף

עוף שנפל או נשרף א"צ לבדוק הריאה [צלעות מגינות]

{ ר"ש בן חלפתא עסקן בדברים (לחקור במופת experiment), אין מלך לנמלים }

רש"י נו:

לרש"י ר' סימאי ור' צדוק מסתפקים אם ניטלה האם טרפה כר"ט ושמא רק בעוף

גמ' נו: - נח:

אינה טריפה - רב הונא כר"ש בן אלעזר (להל') - י"ב חודש,
ת"ק (להל') - יולדת, רשב"ג - משבחת, רבי - ל' יום

לרב אחא ב"י - טרפה יולדת ומשבחת (במידה דלא נטרף בה), רבינא - אינה יולדת

אמימר - ביצה במעיה כשנטרפה אסורה [רש"י - ירך אמו, לרבינא לר' יהושע - גופה (רש"י - מעורה בגידין)],
מאח"כ מותר [זו"ז גורם (ולר"א אסור)] חוץ מדספנא מארעא

ולד טרפה לר"א אסור לר' יהושע מותר - לרב אחא מח' בנטרפה ולבסוף עיברה אי זו"ז גורם אסור,
לרבינא מח' לבסוף נטרפה אי עובר ירך אמו

בריה בלי עצם אינו מתקיים י"ב חודש

תמרים שהתליעו מותר לאחר י"ב [תולעים במחובר מתו, בתלוש אינו שורץ]

רגל יתירה טרפה [כנטול], ב' "סניא דיבי" (מעי עיור) ששפכן להדדי כשרה

ב' בני מעיים יוצאין בעוף כשרה (י"מ ברש"י מזפק לקורקבן ובראש קורקבן) ובבהמה ביוצאין במקום אחד,
ומח' רב אמי ורב אסי אי צריך שיחזרו ויתערבו בתוך רוחב אצבע או רק מלמטה (רש"י - סמוך
לנקב הרעי)

אחזות הדם, מעושנת, מצוננת, אכלה סם המות לבהמה, צואת תרנגולים, מים מגולים כשרה
אכלה סם המות לאדם, נשכה נחש או כלב שוטה אסורה משום סכנת נפשות

הלעיטה קורט חרתית (חד) טרפה [נוקב בני מעיים]

רש"י נח:

ר' ישמעאל - הנוצה מצטרפת - לרש"י - לכזית לפגל

גמ' נט. - ס:

סי' טהרה בבהמה: אין שינים למעלה (= מעלה גרה) ומכיר שאינו בן גמל
מפריס פרסה ומכיר שאינו חזיר

בשר תחת העוקץ נקרע שתי וערב ומכיר שאינו ערוד

{ שליט בעולמו יודע שאין מעלה גרה ומפריס פרסה וטמא אלא גמל וכו' לחזיר }

סי' חיה (חלב מותר): יש קרנים מפוצלות או כרוכות (קליפי) וחדורות (רש"י - עגולות, חדין) וחרוקות
(חריצים מובלעים זב"ז)

לרבנן דר' דוסא בעי אף טלפים

קרש (קרן א') חלבו מותר

{ קיסר לר' יהושע - בעינא לראות אריה דבי עילאי, הקב"ה להכיין לו סעודה; מסתוריתא לבת קיסר;
שור שהקריב אדה"ר - קרן א' וקדם לפרסותיו (בקומתן נבראו); נשאו דשאים ק"ו - למינו; ב'
מלכים בכתר א', מעטי את עצמך, כפרה שמיעטתי את הירח; דשאים על פתח קרקע עד
שאדה"ר התפלל שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים; שסועה - ב' גבים; עוים באו מתימן
לפלשתים (לר' יונתן ור"ל מפלשתים); עמוץ ומואב טיהרו בסיחון; אפי' הרי א"י חביבין על
אוה"ע }

ספק אי מותר להרכיב ב' דשאים זע"ז [למינהו בעשיה ולא בציווי והקב"ה הסכים]

רש"י ס.

לרש"י - מעשה בראשית בקומתן נבראו - יצא ראשו תחלה מהארץ;

לדעתן - שהודיעם שיבראם והם ניאותו;

בצביונם - בדמות שבחרו להם

גמ' סא. - סה.

כל עוף דורס טמא (לרש"י - אווז ומגביה בצפרניו מה שאוכל, מחזיק האוכל ברגליו שלא ינטל כולו לפיו)

סי' עוף טהור: אינו דורס, אצבע יתירה (רש"י - גבוה מאחורה), זפק, קורקבנו נקלף (וספק בנקלף בסכין)

נשר - אין סי' טהרה, פרס ועזניה - א', עורב - ב' (אינו דורס ואצבע יתירה), י"ט עופות - ג' (לרש"י כולם
אין קורקבנו נקלף)

א' מסי' אלו טהור [נשר - דאין כל ד'] חוץ מכ"ד עופות

ר"ג - הבקי בפרס ועזניה (סי' א') ובשמותיהן יאכל בסי' א', לאמימר אפי' אינו בקי [פרס ועזניה

אינם בישוב] לרש"י כל זמן דלא ראוהו דורס

המכיר במין עורבין יאכל בב' סי' אלו

לר"א זרזיר וסנונית לבנה (ל"ק דאמימר - כרס ירוק (והל' כר"א), ל"ב - אף לבן (והל' כרבנן)) הוי עורב
[למינן]

שם לווי פסול בנשתנה שמו קודם מ"ת והתורה הקפידה על שמו (אזוב)

שלך = שולה דגים מן הים, דוכיפת = הודו כפות (כרבולת עבה),

תנשמת = באות (רש"י - צועק, מהרש"ל - מאוס) שבעופות,

רחם = כיון שבא (ומצפצף) באו רחמים (רש"י - מטר) לעולם (ביתוב ארעא - אתא משיח),

חסידה = עושה חסידות עם חברותיה, אנפה = שמנאפת עם חברותיה

לרב כ"ד עופות טמאין (לרש"י - מינים) [דאה = ראה, איה = דיה, ועוד ד"פ למינה]

לר' אבהו כ"ג [ראה = איה]

700 מיני דגים, 800 מיני חגבים טמאים

עוף נאכל במסורת מרבו, זכר אדם כשר שאכלו (רש"י), מציידי שבקי בהן ובשמותיהן

לוקחין ביצים מגוי באומר של עוף פלוני טהור ומסייע סימני

סימני ביצים וביצי דגים - כוורת (רש"י - עבה) ועגולגולת - ראש א' חד
חלמון מבחוץ טמאה, חלמון וחלבון מעורבין = שרץ הארץ ואם ריקמה ואכלה לוקה
סימנים לאו דאו'

מוכרים ביצת טרפה לגוי טרופה בקערה
ביצה של עוף טהור דריקמה מדרבנן אסורה עד שהאפרוחים פותחים עיניהם לר"א בן יעקב
קורט דם על קשר דחלבון לבד - זורק הדם ואוכל השאר,
על חלמון - אסורה [נתפשט]

ביצת טמאה אסורה [ואת בת היענה]

ר"א בר' צדוק - ב' אצבעות על ב' צידי חוט הוי עוף טמא, ג' על צד א' טהור
ר"ש בן אלעזר - קולט ואוכל מאויר טמא,
אחרים - שכן [לרבנן דר"א וגם נדמה] עם טמאים טמא

רש"י סא. - סד:

לרש"י - בלי סי' טהרה מין נשר הוא

ר"ג - לרש"י - כשיש ד' סי' טהרה בעוף בידוע שטהור

ר"נ - בקי בפרס [עזניה ובשמותיהן] - לרש"י - דאם שמו פרס חיישינן

שתיית עוף (חוץ מיונה) פוסלת מי חטאת -

לרש"י - מים גופלים מפיהם כמו מלאכה, רש"י ט: - אין חיותן בכלי

עוף הבא לפנינו חוששין לדורס וצריך מסורת מאבותינו

ביצת שרץ דלא ריקמה - לרש"י - איסור ולא מלקות

גיעולי ביצים מותרות - לרש"י - ביצה טמאה שנתבשלה עם הטהורה [מיא בעלמא]

גמ' סה. - סז:

סי' חגב טהור: ד' רגלים ד' כנפים שחופין רובו (מח' אם ארכו או הקיפו) וקרצולים (ב' רגלים ארוכין
ממעל לרגליו) אפי' עתיד לגדל [אשר "לא" כרעים], ר' יוסי - ושמו חגב (משא"כ צרצור)
לתד"ב רב - וממין הכתובים ואין ראשו ארוך [כלל ופרט],
ותדב"ר ישמעאל חולק [כלל פרט וכלל, סלעם - אם אינו ענין]

סי' דגים: כל שיש קשקשת יש סנפיר, ואפי' עתיד לגדל או להשירן
בלא"ה עובר בעשה ול"ת [אותם תאכלו, לא תאכלו]

שרץ המים מותר בגדל בכלים [סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים דוקא] ובורות שיחין ומערות [תאכלו
מכל אשר במים, כלל פרט וכלל - נובעין דוקא]

פריש לדפנא מותר [ריביתיה] לסנת אסור [שרץ הארץ (רש"י - כיון שהלכה קצת)]

פירי שהתליעו מותר - שמואל - אבל לא באביה (מחוברת) [רש"י - כמהלכת ע"ג קרקע]
וספק בפירשה ומתה, מקצתה, לאויר ואכלה; ספק אי פירשה לגג תמרה, לגג גרעינה [רביתיה],
מתמרה לתמרה

להל' תולעים שבכבד וריאה (לרש"י - דבהמה) אסירי [ניים ונכנסו בחוטם]

תולעים בבשר בהמה אסור [רש"י - באו מאיסור אבר מה"ח ושחיטה לא מהני דיש חיות לעצמן] בדגים מותר
[גדל ממנו וניתר באסיפה]

רש"י סו. - סז.

חגבים א"צ שחיטה [רש"י - בה"ג - הרומשת במים ולכל נפש השורצת על הארץ - הזכירן אחר דגים]

לתדב"ר ישמעאל שרץ בחריצין ונעיצין שאין נובעין לרש"י לכו"ע מותר

פ"ד בהמה המקשה

גמ' סח. - סט:

הוציא עובר ידו לפני שחיטה - רב - היד אסור [ובשר בשדה - חוץ ממחיצתו],
בהחזירו מקום חתך מותר [רש"י - קרינא בהמה בבהמה, גמ' - פרסות], ומה שיצא אסור [כטרפה - אין
היתר], למערבא - אף המיעוט שלא יצא [יש לידה לאברים]
לר' יוחנן (איתותב) כל האבר מותר [פירט דוקא חטאת שיצא ממחיצתו שאין היתר]

הוציא ראשו והחזירו - כולו אסור [כילוד]

מודה ר"ש דקלוט במעזי פרה נותר [פרסה] ולא דמות יונה [פרסות בבהמה]

הוציא והחזיר אברים זאח"ז למ"ד יש לידה לאברים הוי כילוד, למ"ד אין לידה - ספק,
רובו יצא מחותך - ספק לכו"ע [דלמא רוב בב"א בעינן]

הוציא ידו בין סימן לסימן - מצטרפין לטהרו מנבלה

אבר שיצא לא נותר בשחיטת הבן פקוע [רש"י - אינו שחיטה (כשחוטתה)]
וולדו אין לו היתר [מבלבל זרע] [רש"י - לחנניא דחוששין לזרע האב]
וחלבה ספק [אין תקנה לאיסורו]

חותך מעובר ומניחה הותר [בהמה בבהמה, וכל בבהמה] אבל לא בחותך טחול האם [אותה תאכלו -
שלמה בגופה]

אין תמורה בעוברין [אינו בהמה, לרב שימי בר אשי - היקש למעשר [בעינן יעבור תחת השבט]]
לר' יוסי לכאו' יש תמורה [כמקדיש רגל]

גמ' סט: - ע.

מבכרת: יצא שליש ומכרו לגוי - לרב הונא קדוש [למפרע קדוש] לרבה לא [מכאן ולהבא]
יצא שליש דרך דופן - לרב הונא אינו קדוש, לרבה קדוש [רובא דרך רחם]

לרב הונא מחתך אבר אבר משליכו לכלבים דוקא כשאין רובא קמן [רש"י - על מה תיחול בשעת גמר]

יצא אבר אבר נפטרת מבכורה

יצא רובו במיעוט אבר - כילוד, חציו ברוב אבר - ספק אי שדינא מיעוט אבר בתר רובו

ספק אי נקרא פטר רחם בכרוך בסיב, שליא אחרת, אחזתו [לרש"י - חציצת ידי אשה] והוציא אתו [חציצה],
בלעתהו חולדה והוציא אתו והכניסו, יצא מרחם לרחם, כותלי רחם שנפתחו ולא נגע, שנעקרו
שלא במקומן, שפרוץ מרובה ויצא דרך עומד או להיפך; אבל שנגממו [רש"י - ניטל מעובי; מצד
פנים] לא

גמ' ע: - עב.

עובר מת בבהמה - ת"ק - אינו מטמא [טומ' בלועה, אמו מתירו באכילה וכ"ש מנבלה ואתקש טמאה
לטהורה]

ריה"ג - בטמאה טמא [הולך על כפיו בכל החיה, בנבלת חיה טמאה (ולא טהורה)]

חיה בכלל בהמה [זאת הבהמה וכו' איל] לסימנים, טומאת נבלה, הרבעה
בהמה בכלל חיה [זאת החיה וכו' מכל הבהמה] לעולה ויורד - דממילא יתור פסוק לג"ש דאיירי
בטומ' קדש, למפלת מין בהמה לר"מ יש תורת ולד

טומ' בלועה (בלע טבעת טמאה וטהורה) אינו מטמא [והאוכל מנבלתם יכבס בגדיו - אפי' שהאוכל
שבמעיו ראוי לגר; ר' ישמעאל - אשר יגע על פני השדה (גלוי); וק"ו בבהמה שאינה מטמאה
מחיים]

טהרה בלועה אינו מיטמא [ק"ו מצמיד פתיל שטומ' בתוכו בוקעת [רש"י - ק"ו מבליעת קרקע]]
לרש"י לר"ע מטמא ומיטמא [במת בנפש]

עובר מת באשה מטמא במגע ולא האשה [לר"ע לרש"י - בלועה מטמא ולאשה הוי מגע בית הסתרים,
לר' ישמעאל - גזרו שמא יוציא ראשו [רש"י - משא"כ בהמה רחמה גלוי ורואה] אבל אשה מרגשת]

רש"י עא:

לרש"י - טבעת שנגעה במת אינו מטמאה אדם בבית הסתרים

לרש"י - בית הסתרים דאדם לא מטמא

לרש"י - אין טומאת משא אלא בטומאה יוצאה ממנו

חידוש בלע טבעת טמאה וטהורה - לרש"י - אין היתר בית הסתרים

גמ' עב. - עד.

חתך יד העובר שהוציא אחר שחיטה -

ר"מ - העובר הוא מגע אבר מה"ח (רש"י - ובמת הוא נבלה)

[לר"מ טומאת בית הסתרים מטמא, עולא - בשעת פרישה (לרש"י - א"א לצמצם שלא יגע מעט),

רבינא - עומד לחתוך כחתוך לכו"ע באוכל דמפרת ונוגעין]

חכמים - מגע טרפה שחוטה [אין שחיטה עושה ניפול] - לטמא קדשים [מדרבנן]

לרב חסדא - חוץ מעובר מת [רש"י - אין במינו שחיטה] ורבה חולק

לר"ל - ה"ה מח' באבר המדולדל בבהמה

לר' יוחנן לכו"ע נטהר כטרפה [אין שחיטה עושה ניפול בגופה] ואסור באכילה מדרבנן

ובמת הוא אבר מה"ח [מיתה עושה ניפול] [יפול עליהם במותם (אם אינו ענין)] ולא שחיטה]

טרפה שחיטתו מטהרתו [משנתנו - יש במינה שחיטה, לברייתא - מן הבהמה - מקצת מטמאה ומקצת

לא] חוץ מקדשים [דרבנן]

בן ח' חי אין שחיטתו מטהרתו [למשנתנו כטמאה דאין במינו שחיטה, שבת קלו. - לאכלה, אביי -

כמת], לר' יוסי ור"א בר"ש (שבת קלו.) מטהרתו

רש"י עב: - עג:

לרש"י - כשיש מדרס ומגע זב, אהני קריעה לטהר ממדרס אפי' נשאר גע"ג [לא חזי למלאכה ראשונה]

אבל כשיש רק מגע אהני קריעה לטהר לגמרי

תחלתו טומאה חמורה ולא סופו צריך הכשר

גמ' עד. - עה:

בן פקועה בן ח' חלבו מותר ודמו אסור [רש"י - דם אברים]

בן ט' חי: בן פקועה לר"מ בעי שחיטה וחייב באותו ואת בנו [חדשים = בהמה בפנ"ע]

לרבנן א"צ [בעי חדשים ולידה] חוץ מעמד ע"ג קרקע [רש"י - אחליף]

ור"ש שזורי חולק - מותר - לר' חנינא עד סוף הדורות, לר' יוחנן רק הוא

(לר' חנינא הל' כר"ש שזורי, לר' יונתן ורב אשי לא)

ספק אי מהני שחיטתו במעי אמו

גיד הנשה וחלב דשליל לר"מ אסור לר"י מותר

דמו לר"ל מח' אם יש כרת [רש"י - אין בו דם הנפש, והוקש דם תמצית לדם הנפש],

לר' יוחנן לכו"ע בכרת

לרבנן למר זוטרא אין פודין בו פטר חמור [שה שה מפסח [לרש"י - פסול יוצא דופן]] לרב אשי פודין

[תפדה תפדה ריבה]

אם נטמאה האם לר' יוחנן העובר שני [ב' גופי והוכשר בשחיטת אמו לר"ש]

לר"ל ראשון [חד גופא, והוכשר בדם אמו [שומר]]

לריה"ג בן פקועה חי מקבל טומ' אוכלין ע"י הכשר, וחכמים חולקים

בתוך טרפה שחוטה - לר' אמי (ואולי ר"ל) אסור [רש"י - כאחד מאבריה והוי כשחוט]

לרבא, רב חסדא, רב אסי, ר' זירא, ר' יוחנן מותר ע"י שחיטה [ד' סימנים אכשר] ובמת טהור

דגים מקבלין טומ' - לב"ש משיצודו - אפי' קופץ, לב"ה משימותו,

לר"ע משעה שאין יכולין לחיות - אפי' מפרפר

וספק אם טרפה מיטמא

חלב נפל - לר' יוחנן לל"ק בכרת [יצא לאויר]
לר"ל רק איסור נבלה [בעי חדשים ואוירא] [נתמעט מהקרבה]]
לל"ב - בחתך מבן ט' באמו בחייה - לר' יוחנן בכרת [חדשים] ור"ל חולק
רב משרשיא - בן פקועה הבא על הבהמה לחנניא דחוששין לזרע האב אין לולד תקנה [לרש"י - כיש לו
סי' א' ושהה בין סימנים]
לרש"י מ"ד אכשר בד' סימנים חולק
אביי - מודה רבנן לר"ש שזורי בקלוט (לל"ב בן קלוטה) בן פקועה דא"צ שחיטה [מדכרי אינשי]

גמ' עז. - עז.

- טרפה: 1) בנתחתכו רגלי בהמה מן הארכובה ולמעלה
לרב יהודה אמר רב א"ר חייא (רש"י להל') - מארכובה תחתונה (אפי' יש גידין)
לעולא א"ר אושעיא ורב יהודה אליבא דר"פ - מעליונה
- 2) ניטל צומת הגידין (לרב יהודה אפי' בלא ארכובה)
רבה - משיוצאין מן העצם ↑ עד שמתפשטין ומתפצלין זמ"ז
רבה ב"ר הונא - מאדיקתן בעצם ↓ עד הפרק
רבא ברבר"ה ורש"י להל' - למעלה מעצם שבפרק ↑ עד שמתפשטין (ד' אצבעות בשור, בדקה
עד שנבלעו בבשר, עבים, לאביי רק לבן למב"ר אשי אף צלול)
- 3) לאמימר טרפה בנפסק רוב בנין (גיד העב) או מנין (ב' דקים)
למב"ר אשי (לרש"י להל') רוב בנין ומנין
בעופות אפי' נפסק א' מט"ז חוטי
לל"ק לרב נפסל ברוב א', לשמואל - רוב ב', לל"ב לרב - ברוב כ"א
לל"ב ולרבנאי לשמואל - רק בלא נשתייר כחוט הסרבל
- 4) לרב בנשבר העצם למעלה מארכובה ויצא לחוץ ואין רוב בשר בעוביו (לרש"י - לכסות חלל
העצם)/בהקיפו
להו"א דשמואל האבר המדולדל אסור [ובשר בשדה טרפה] ולא הבהמה [רש"י - גידין קיימין]
למטה מארכובה לכו"ע רק האבר אסור
ר' יוחנן לל"ק מהני כיסוי עור בלי בשר, לל"ב ור"נ לל"ק בעי חציו עור וחציו בשר
לר"נ לל"ב בעי רוב כיסוי בבשר חוץ מבר גוזלא [רכיך]
גידין רכיך אין מצטרפין [סופן להקשות אינו בשר]
ספק: אי מצטרף בשר בכמה מקומות, מרודד, נרקב, ניקב, נקלף, נסדק, ניטל שלישי התחתון
ניטל כמין טבעת (רש"י - ורוב הקיפו מכוסה) אם מסרטו (בעצם) ונדבק העצם לבשר יעלה ארוכה

גמ' עז. - עז:

שליא מותרת [כל בהמה תאכלו] ומטמא טומ' אוכלין משחיב אבל לא טומ' נבילות [רש"י - לאו בשר]
יצתה מקצתה אסורה [שמא יצא הראש] לר' יוחנן אא"כ יש עמה ולד,
לר' אלעזר - שקשורה בולד דוקא [בלא"ה חוששין לולד אחר]
עור ששלקו מטמא טומ' אוכלין (וספק בחמור דמאיס) ולא טומ' נבילות [בנבלתה]
מבכרת שהפילה שליא - לכלבים [סמוך מיעוטא דנדמה למחצה נקבות]
ובמוקדשין יקבר [רוב אינו נדמה], ולא אפרשת דרכים ולא תולין באילן [דרכי אמורין]
אין דרכי אמורי לרפואה
סיקרא על אילן המשיר [שיבקשו רחמים]

פ"ה אותו ואת בנו

גמ' עז. - פ.

או"ב אפי' בחולין [שור הפסיק הענין], כלאים [או], ולא בחיה [שור או שה]

אין כרת ומלקות לשחוטי חוץ א"כ ראוי לפנים [ואל פתח אוה"מ לא הביאו - הראוי לאוה"מ] לר"ש (פא.) לוקה בראוי לאחר זמן [לא תעשון ככל וכו']

אין מלקות לחולין בעזרה [רש"י - עשה - כי ירחק וזבחת]

לרבנן אין או"ב בזכרים [אין חוששין לזרע האב [אותו ולא ב' - כשילוח הקן, בנו - שכרוך אחריו]], לחנניה ושמואל להל' יש [אותו = זכר, בנו = שכרוך אחריו]

ר"י - פרד בן סוסיא מותר בפרדה בת סוסיא אבל לא בבת חמורה [מספקא ל' אם אין חוששין לזרע האב], לחנני' כולם מין א'

קול עב ואזנים גדולות וזנב קטן הוי בר חמורה, להיפך הוי בר סוסיא לאביי ולר' אבא סומכין אסימנים [אין חוששין, וסימנים דאו']

כוי: מתייש וצביה עם אמו פטור [שה ובנו], מצבי ותיישה עם אמו חייב [שה ובנו כל דהו] מצבי ותיישה: לרבנן לוקין על או"ב עם בנה, וחייב בחצי זרוע לחיים וקיבה [ספק חוששין, שה ואפי' מקצת שה], ואין שוחטין ביו"ט דכיסוי הוי ספק [צבי ואפי' מקצת] לר"א אותה ואת בנו אסור ואין מלקות ופטור ממתנות ואין כיסוי הדם [ספק חוששין, שה ולא מקצת שה - והמע"ה]

כוי: לרב יהודה ור' יוסי - בריה בפנ"ע וספק בהמה או חיה [רש"י - אין חיה מתעברת מבהמה (דלא כר"א ורבנן)], לר"נ ות"ק דברייתא - איל הבר, לרשב"ג - בהמה

עז דיער - לרב המנונא ורב הונא בר חייא - כשר למזבח [לא נמנה בהדי חיות בפסוק], לאמימר הוי חיה

גמ' פ. - פב.

לר"ש אין או"ב כשהראשון שחוטי חוץ, חולין בפנים [דאו' לר"ש (פה:)], טרפה, איסוה"נ [שחיטה שאינה ראויה (פה.) - טבוח טבח והכין - ראויה]]

לר' אושעיא קדשים [לפני זריקה בשר אסור] (והשני ראוי לפנים) לרבא לרב המנונא יש אבל אין מלקות כשהשני קדשים [התראת ספק - אולי לא יזרק דם, לרש"י - דהשני אינה ראויה משום מחוסר זמן]

לרבא בעולה אין או"ב [ראשון לאו בת אכילה] ור' יוחנן חולק [אכילת מזבח]

מחוסר זמן לוקה משום לא ירצה, לר' זירא ניתק לעשה (לרש"י - לאו קודם לעשה) [וביום השמיני תתנו לי] מודו חכמים דאין או"ב בשחיטה פסולה

חייבי מיתות (או מלקות) שוגגין לר' יוחנן עדיין חייב מלקות וממון, לר"ל פטור

פרה אדומה הוי שחיטה ראויה [נפדית אחר שחיטה]

לר"ל ור' ינאי שחיטת עגלה ערופה הוי ראויה רק לפני ירידתה לנחל [נאסר מחיים], לר' יוחנן ומשנה בסוטה אפי' אח"כ

סיכום - אין אותו ואת בנו: חיה, טמאה, כוי מצביה, שחיטה פסולה, ומח' - בטרפה, שחיטה שאינה ראויה, שחיטת חש"ו, אב ובנו, קדשים

גמ' פב. - פג.

ב' שקנו פרה ובנה - זכות קדימה ללוקח ראשון [רש"י - הוא קודם לבעה"ב אילו לא מכר השני דע"מ כן לקח] חייב אף על אותו ואת אמו [לא תשחטן]

שחט ב' בניה ואח"כ אותה, אותה ובת בתה ואח"כ בתה - סופג מ' לסומכוס בשם ר"מ סופג פ' אפי' בהעלם א', ולצד א' בגמ' רק בגופין מחולקין

מח' תנאי אליבא דר"י אי התראת ספק שמה התראה

מוכר צריך להודיע שמכר היום אמו - בערב שמ"ע, פסת, עצרת, ר"ה [רבי - יום אחד - המיוחד בעי כרוז], לריה"ג - יו"כ בגליל, לחתן ולכלה אפי' ביום אחר

שילם לוקח דינר א' לבשר בד' פרקים הנ"ל חייב לשחוט, ואחריות על הלוקח - בזיכה לו המוכר הבהמה ע"י אחר [זכות לן], לר' יוחנן מעות קונות ולא גזרו בד' פרקים

יום הולך אחרי הלילה [ג"ש יום אחד ממעשה בראשית]

רש"י פג.

ב' התראות לא מצרף אכילת ב' חצאי זיתים

פ"ו כסוי הדם

גמ' פג: - פה.

אין כיסוי בקדשים - לתי' א' בקדשי בדק הבית [שחיטה שאינה ראויה וא"א לפדות דבעי העמדה והערכה לרבי] (אבל קדשי מזבח חייב לגרירה ולכסותו);
אף קדשי מזבח [ושפך וכסה - ולא שחסר אף פדייה/גרירה; היקש לחיה - שאינה קודש] חוץ מקדשים בחוץ לר"מ

צריך עפר אף למטה [בעפר] ובדיעבד א"צ כשראו לבילה

בהמה א"צ כיסוי [תשפכנו כמים - כמים שא"צ]

ראב"ע, רב - יסתפק במזונות קלים, ר"נ - עלינו ללות ולאכול

{ לא ילמד לבנו בשר ויין; צאן מעשרות; הן תלויין בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם }

מים פושרין מותר בכלי חרס, בתבלין, בהרתיח

שוחט לחולה בשבת לרב עינא יכסה [רש"י - נדחית לכל מצות שחיטה] (איתותב)
רבא - לא

משנה, ר' יוסי - אין שוחטין כוי ביו"ט ובדיעבד אין מכסין מספק [ק"ו ממילה שדוחה שבת,
ביצה ח: - הכנת אפר דעתו רק לודאי, אטו התרת חלבו, להו"א - לא התירו גומא וצריך לעפרה
בספק], ורבנן ור"א הקפר חולקים

לרבנן דר' יוסי אשה אסורה בתקיעת שופר אבל ספק איש חייב

גמ' פה: - פו:

שחיטה שאינה ראויה לר"מ חייב בכיסוי [שפיכה שפיכה משחוטי חוץ] חוץ: מעוף טמא [אשר יאכל],
שחיטה פסולה [לרבי שחיטה לעוף מה"ת [כאשר צויתך]]
לר"ש פטור [אשר יאכל]

לרבי הל' כר"מ באותו ואת בנו [שחיטה משחוטי חוץ] וכר"ש בכיסוי

מודה ר"ש דשחיטה שאינה ראויה מטהרת מידי נבלה

כשחייב לכסות אסור להשתמש בדם

למ"ד אין שחיטת עוף מה"ת, נחירתו היינו שחיטתו וחייב לכסות

{ זכות צדיקים מהני לאחרים ולא לעצמם }

שחט חש"ו לבין עצמן - לר"מ ורבי להל' אין או"ב ואין כיסוי [נבלה דרוב מעשיהן מקולקלים],
לחכמים יש - ואין לוקין

לר"מ סמוך מיעוטא לחזקה מהני לטהר אבל לא להתיר איסור

תוס' פה: - פו:

לר"ש שחיטת חיה בעזרה לרש"י מדאו' ושריפה אטו בהמה [אטו קדשים בחוץ]

רוב תינוקות מטפחים - לרש"י - באשפות עם שרצים אבל ודאי נגע בעיסה

סיכום - אין כיסוי הדם: בהמה, קדשי בדק הבית, טמא, שחיטה פסולה, כיסה ונתגלה, דם שנתערב, ומח' -
בקדשי מזבח, קדשים בחוץ, שוחט לחולה בשבת, כוי,
כוי ביו"ט, שחיטה שאינה ראויה, נחירת עוף, שחיטת חש"ו

גמ' פו: - פח.

כסוי א' להרבה חיות ועופות [חיה, עוף], לר"י לחיות ועופות בנפרד [חיה או עוף]
וא"צ לברך על השחיטה שנית [אין הפסק - דאפשר לשחוט בשעת כיסוי]
השוחט יכסה [ושפך וכסה] ושכר ברכתו י' זהובים. ואם לא, אחר חייב [ואומר לבנ"י]
לא יכסה ברגל [ושפך וכסה - במה ששפך, מצות בזויות]
כיסה ונתגלה פטור [וכסה], כסהו רוח ונתגלה חייב [אין דיחוי במצות],
רישומו ניכר בקרקע לא הוי כיסוי
נתערב דם ביין או בדם בהמה - רואין כאלו הם מים ואם יש מראית דם חייב לכסות
ואפי' דם למים וראשון ראשון בטלה - חזרה וניעור [אין דיחוי במצות]
לר"י אין דם בהמה מבטל דם [מין במינו]
מראית דם מכשיר - בנתערב מאליהן במי גשמים; בצללתא דדמא (מים סביבות הדם) - אבל כרת רק
בכזית דם גמור, ומטמא באהל רק ברביעית דם גמור
משקה ממת (חוץ מדם) ומטבול יום טהורין,
משרץ וזב (חוץ ממעיינותיו) ראשון [גזרו דלא בדילי מיני] נדה נה: - ברביעית
לרבנן כל הדם בעי כיסוי (אפי' הניתז ועל הסכין) [דמו - כל],
לר"י מקצתו [דמו - אפי' מקצת], לרשב"ג כל דם הנפש [דמו המיוחד]

גמ' פח. - פט.

מכסין בדבר המגדל צמחין [וכסהו בעפר - כלל הצריך לפרט, ר' ישמעאל (סוטה טז.) - הלכה] אבל לא
בגס, שחיקת מתכות, קמח, עפר מדבר [תוס' - מה שזורעין אינו מצמיח]
וב' לשונות בחול שצריך ולא צריך לכותשו - דמיפריך (רש"י - ביד)
מכסין באפר [מעפר שריפת החטאת] (וב"ש חולקים) ובשחיקת זהב [ועפרות זהב לן]
{ בשכר אנכי עפר ואפר, מחוט ועד שרוך נעל; אפי' בשעת גדולה אתם ממעטין עצמכם; ונחנו מה;
יעשה עצמו כאלם }
מכסין בעפר קרקע עיר הנדחת [תקבוץ ושרפת - ולא המחוסר תלישה],
לרבא אף באפרה [מצות לאו ליהנות - וכל מה דמכתת מעלי]

פ"ז גיד הנשה

גמ' פט: - צב.

למשנתינו יש בגדין בנ"ט

גיד בא אחרי יצירת העובר [לרש"י - נוצר שלא על הכף] ויכול לחול על איסור טמאה כר"י [איסורו בבני
נח] אבל לא על וולד קדשים למ"ד במעי אמן קדושים [כרת]
וחל בבכור, בוולד קדשים למ"ד בהוייתן קדושים [רש"י - נוהג בשליל, בב"א בלידה]
ר' חייא בר יוסף - אין איסור בעולה, לר' יוחנן יש -
לר"פ ל"ק לכו"ע מעלים למזבח ולוקה על אכילתו
ל"ב לכו"ע אסור להעלותו בפנ"ע אלא במחובר
לר"נ בר יצחק מח' אי מותר להעלות במחובר כרבי [את הכל, רב חסדא - לא יאכלו בני"י - אבל
מזבח כן (רש"ש - אפי' בפנ"ע)] או אסור כרבנן [ממשקה ישראל] וחולצו לתפוח [הקריבהו נא
לפחתך]

עצמות גידים דהיתרא וטלפים שפרשו מן העולה לרבי אם עלו ירדו, לרבנן יעלו אבל לא יחזרו
משנתעכלו [והבשר והדם]

{ גוזמא; דברו תורה נביאים וחכמים בלשון הואי }

לר"י רק ירך ימין [הירך - המיומנת, בהאבקו - כחובק, נדמה כגוי/כת"ח ויעקב בימינו]
לרבנן אף שמאל [מלאך מאחורי יעקב]

גיד נותר - לר"י בנתערבו, שומן הגיד [נהגו איסור], גיד החיצון [מדרבנן] [רש"י - בתוך הכף ולא עליו]]
לר"י ג"ה בכזית, לרבנן בריה

{ העלו אבק עד כסא הכבוד ; צדיקים חביב ממונם יותר מגופם ; ת"ח לא יצא יחידי בלילה ; שמש
שקעה וזרחה בעבור יעקב ; מעשה סולם ; שירת מלאכים ; כי שרית ; ובגפן שלשה שריגים ;
ישראל כגפן נמשלה ; מ"ה צדיקים שהעולם מתקיים בהם (ל' בא"י וט"ו בבבל), ל' צדיקי
אוה"ע שמתקיימים עליהם, ל' מצות בני נח ומקיימין ג' }

רש"י צ:

שריפה בנותר רק בראויה לאכילה [יאכל והנותר ישרף]

גמ' צב: - צג:

אין ג"ה בעוף [אין כף (בשר הקולית) עגיל] וספק בעגיל בעוף ולא עגיל בבהמה
בשליל לר"מ אסור [בעי שחיטה], לר"י מותר [בבהמה]

שרשי ג"ה לר"מ (שמואל להל') אסור [צה. - מדרבנן], לר"י חותכו בשוה לבשר
חלב ג"ה לר"מ מדרבנן אסור עד השורש [מנהג ישראל קדושים],
לר"י מותר (לרש"י חותכו בשוה לבשר [מראית עין])

לרב ג"ה למעלה מותר [עץ] ורק קנוקנות (רש"י - גידין דקים שנותנים טעם) אסורין
לעולא להיפך [התורה חייבה על עץ, גיד - ולא קנוקנות]

חוטין שבחלב ובכוליא אסורין מדרבנן,
לובן שבתוך הכוליא מח' רבי ור' חייא, לרב אסי ואביי מותר [שעל הכליות - ולא בתוך] (לרש"י להל'
לחומרא)

חלב שתחת בשר הכסלים מותר [על הכסלים] (לרש"י ובני אשכנז ה"ה מתחת קרום עב שלמטה)
שתחת מתנים אסור [כשהולכת נתגלה]

חלב שעל הקרב = על המסס ובית הכוסות, שעל הכסלים = דקליבוסת,
שעל הדקין = אמה משיוצאין מהקיבה

איסור חוטין - דטחול וכפלא (חמשה רש"י - משדרה עד ראשי צלעות החזה) וכוליא [חלב]; ביד ובלחי
[דם]

איסור קרום - דטחול (על עוביו מדאו', והשאר מדרבנן) וכפלא וכוליא (עליון מדאו', תחתון מדרבנן)
[חלב], דביצי זכר (כשיש בהם שורייקי סומקי) ועל המוח [דם]

ביצי זכר מח' רב אמי ורב אסי אי הוי אבר מה"ח [לא בריין] או לא [חיות - דלא מסריח]

אומצא דאסמיק, ביצי זכר, ורידין אגומרי לרב אחא (להל') מותר [שואב הדם]
לרבינא אסור [צומת הבשר]

ריש כבש ברמץ - אצדדים, אנחיריה שנסתם אסור [דם לא יוצא]

טבח שמשאיר חלב - להלקותו בכזית, לעברו בכשעורה

לר"מ אין טבחין נאמנין על ג"ה וחלב [טירחא לחטט אחרין]

לחכמים נאמנים [כר"י], לל"ב רק בזה"ז נאמנים [הוחזק המנהג כר"מ]

גמ' צד. - צו:

אין שולחין ירך חתוכה עם ג"ה לישראל, לגוי [ימכור לישראל] (במקום שמכריזין טריפות וחיתוך
דישראל ידיע, בשאין מכריזין - שמא יתננה בפני ישראל) (לרש"י הברייתא לרב אשי חולק [בביתו מי
ראה ולא גזרינן שיקנה], גניבת דעתו (רש"י - להחזיק לו טובה))

היתר גניבת דעת - בשביל כבודו (רש"י - להודיע לבריות שחביב) (רש"י - גדול כבוד הבריות), בלא"ה היה
עושה, קמטעי נפשיה (לרש"י בסתם (דלא א"ל ואין חזקה))

אין מוכרין נבלות וטרפות לגוי [מתעהו, ימכרנה לישראל (במקום שמכריזין ולא הכריזו, שמא ימכרנה בפני ישראל)]

לא יאמר לגוי לקנות בשר [יגזול הטבח, שמא מוכרין לו טרפה (במקום שאין מכריזין, כשהכריזו)]
רבי - ברוב טבחי ישראל קונין ממקולין דגוי, לל"ב - אא"כ איתחזק איסורא בשוק [לרש"י - ושמא מכר להרבה]

רב (רש"י - דלא כהל' - בשר שנתעלם מעין אסור [שמא עורבים חלפוהו מרובא דעלמא]
חוץ מנמצא ביד גוי [רש"י - בחזקת משתמר], בציירא וחתום, יש סימן (חרוזין), טביעות עין

איסור נישוח רק בסומך עליו ממש

{ רב לא נהנה מסעודת רשות; הצליח ג"פ אחר בנין בית ותינוק ואשה הוי סימן }

מצא בגבולין חתיכות בשר - לרב טהורות מנבלה, ללוי מותרות באכילה

טביעות עין עדיף מסימן (סומא באשתו, עדות) חוץ מאבידה [רש"י - דלמא ישקר מחימוד ממון]

לת"ק דחייב על ג"ה כ"ש [בריה] רק חייב על שעל הכף [על כף]

לר"י דבכזית חייב על דכולה ירך [הירך]

גמ' צו: - צז:

ירך שנתבשל בג"ה משערין הגיד כבשר בראשי לפתות,

בנצלה ומליח

בשאר איסורין - ר' יוחנן - כבצל וקפלוט, רבא (להל') - בששים

צלאו בחלבו אסור [מפפפע] חוץ: מכחוש, כוליא בחלבה [הפסק קרום]

רבא - מין בשאינו מינו - בתרומה ליטעם כהן, באיסורא ליטעם קפילא (נחתום גוי - לרש"י - לפי תומו),
כשא"א ובמינו - בששים

ר' חנינא - לל"ק משערין גם הקדרה, לל"ב רק מה שבלעה הקדרה (רש"י - שנתמעט ההיתר בבליעת
הקדרה); רבנן דרב אשי (רש"י להל') - רק מה שלפנינו [גם האיסור נתמעט]

כחל בששים וכחל מן המנין [רש"י - מין היתר] וכחל עצמו אסור [בשר נתן בחלב טעם ושווה רבנן
כנבלה]

לא משערין במאי דנפק מאיסור אלא בכלול [מנא ידעינן]

רש"י

רש"י קח. - ג"ה/חלב על חתיכה שמקצתה ברוטב - לרש"י אין הרוטב מסייע לבטל אא"כ ניצר או כסה

להל' - רש"י קט. פסק דמינו במשהו ובחמץ שלא במינו גזר רב אטו מינו [דלא בדילין]

רש"י בע"ז - במינו בנ"ט, חוץ: מטבל, יין נסך לפני ע"ז, וחמץ (אפי' שלא במינו במשהו [לא בדילין])

גמ' צח. - צט:

ביצה בלי אפרוח אינה נותנת טעם [כמיה בעלמא]

רב הונא - ביטול ביצה בס"א

חצי זית דאיסור בעי ס' [איסור דרבנן גם בס', חצי שיעור מה"ת]
לל"ק ברש"י בר"ג בר רבי - בטל אפי' במ"ה

בר קפרא - לר' חייא ב"א - ביטול בס' [כזרוע בשלה עם האיל משערין עם עצמות]

לר' שמואל ב"ר יצחק - בק' [כזרוע בשלה בלי עצמות] [רש"י - עצם לא פליט טעם] [לרש"י לבד מאיסור]

מח' ת"ק ור"ש בזרוע בשלה - לל"ק מח' אם מבשלה מחוברת או מפרידה שלימה ומבשלה ביחד;
לל"ב לת"ק בקדרה אחרת, לר"ש ביחד

לר"י מינו לא בטיל, חוץ: מזרוע בשלה, ציר דג טמא [זיעא בעלמא]

רבא - טעם (לרש"י - כל זהו) כעיקר אסור בקדשים [כל אשר יגע בכשרה] חוץ: מזרוע בשלה, לרש"י -
חולין (אלא מדרבנן)

מקום חתך דזרוע בשלה מותר

תרומה בשאינו מינו תלוי בנ"ט (רש"י כשאיסורא בעין בעי ק"א), במינו צריך אינו נ"ט וק"א

ציר דג טמא בטל בקצ"ב

למשנתו יש בגיד בנ"ט, לר' ישמעאל בריב"ב ור' חנינא וריב"ל ולהל' אין בנ"ט

רש"י צח.

רש"י - אף בלא יהיב טעם בעי ס'; רש"י - ביהיב טעם החמירו רבנן דלא בטיל

גמ' ק. - ק:

ג"ה שנתערב בגידין כולן אסורין [בריה] וכן חתיכת נבילה ודג טמא בחתיכות [דרכו לימנות, ראויה להתכבד בה]

רב - משנתנה נבלה טעם בחתיכה (רש"י - שהיתה בצדה תמיד, שנתבשלה תחלה עמה) חתיכה נעשת נבלה בלא נתן טעם אינו אוסר - אביי - בקדם וסלק רבא - מינו (דהיתר) כמי שאינו ושאינו מינו רבה

גמ' ק: - קב:

לר"י ג"ה נוהג בטמאה וחייב שתים [איסור חמור דנוהג בבני נח (לפני מ"ת) חל על איסור טמאה] ות"ק ור"ש חולקים [לא יאכלו בני"י את גיד הנשה - ובשרו מותר] לר"ש פטור [אין בגידין בנ"ט]

ג"ה של נבלה לר"מ חייב שתים

לחכמים א' [אין איסור חל על איסור] חוץ מעולה ושור הנסקל [כריה"ג איסור כולל החמור (איסור הנאה - לרש"י מוסיף) חל על איסור] נטמא בשר קדשים ואח"כ נטמא הגוף - לרבנן חייב [איסור כולל (על טהורות)], לריה"ג פטור [לית ליה]

אבר מה"ח: לר"י ור' אלעזר נוהג בטמאין [ר"י - נוהג בבני נח, ר"א - היקש לדם - כל שאתה מצווה על דמו]

לחכמים לישראל בטהורין לבני נח אף טמאין [לא תאכל הנפש עם הבשר - שבשרו מותר] לר"מ אף אינו נוהג בחיה ועוף [וזבחת מבקרך ומצאנך] רב - בכזית בשר גידין ועצמות [אכילה כתיבה]

רב - חייב על אכילת צפור טמאה בחייה ובמיתתה בכ"ש [בריה]

לרבי - אין אבר מה"ח בשלימה (לרש"י - אלא בשר מה"ח בכזית), ור' אלעזר בר"ש חולק [בחייה לאברים עומדת]

רבא - את"ל מחשבת אוכלין שמה מחשבה יודה רבי בחישוב לאוכלה אבר אבר, ויודה ר"א בר"ש בחישוב לאוכלה מתה

רש"י קא:

ר"ש לית ליה כולל אפי' באיסור חמור

יו"כ שחל בשבת לריה"ג חייב א' לר' יוסי בר' חנינא: לרש"י - מאן דלית ליה כולל לית ליה איסור בב"א

גמ' קב: - קג:

בשר מן החי לר' יוחנן לוקה משום לא תאכל נפש עם הבשר (כאבר מה"ח) לר"ל לוקה משום ובשר בשדה טרפה (כטרפה)

אכל אבר מה"ח מטרפה - לר' יוחנן חייב ב', לר"ל א' [מח' בנטרפה בהולדה אי בחייה לאברים עומדת וחלין בב"א; אי איסור אבר חל על טרפה [רש"י - דנוהג בבנ"ח]; לאברים עומדת ומח' אי טרפה שלאח"כ חל על אבר (רש"י - לר"ל תלי וקאי עד שתשחט);

רבא - בנטרפה ע"י תלישת אבר מח' אי לאברים עומדת ואבר מה"ח קודם או בב"א

אכל חלב מה"ח, מטרפה - מח' ר' חייא בר אבא ור' אבהו אי לר' יוחנן חייב ב' או ג' [מח' כנ"ל (רש"י - איסור חלב חל בב"א כשנולדה)]

ב' חצאי זית של אבמה"ח - חלקו מבחוץ לר' יוחנן ור"ל פטור [רש"י - חידוש הוא דחייב אגידן ועצמות], לר' אלעזר חייב [מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה] בלעז לחצאין לר' יוחנן חייב [הנאת גרונו - והנשאר בין חניכיים מצטרף (ולא בין שיניים)], לר"ל פטור [אכילה במעין]

ר' אסי - לר' יוחנן אכל חצי זית והקיא וחזר ואכלו חייב [לאו עיכול, ויש הנאת גרונו (רש"י - היינו טעימה)] [רש"י - וחלקו בחוץ חייב]

פ"ח כל הבשר

גמ' קד. - קה.

רק בשר דגים וחגבים מותר לבשל בחלב, לר"ע חיה ועוף מדרבנן

הנודר מבשר אסור בעוף (נדורים נד. - ודגים כשאין כאב עינים) [כר"ע דהוי מינו כששליח מימלך] לב"ה אסור להעלות עוף עם גבינה אשולחן שאוכל [רב יוסף - עוף בחלב דאו', אביי - אטו העלאת בשר בהמה עם גבינה באילפס ראשון]

חלת חו"ל נאכלת עם הזר בשלחן אחד

בין גבינה ובשר צריך קינוח והדחה, ונט"י בלילה אגרא - ולא בין עוף לגבינה

לר' זירא קינוח בפת חיטי קר ורך, להל' בכל מילי חוץ מקמח תמרים וירק אין אוכלים גבינה אחר בשר עד סעודה אחרת [לרש"י - נדבק בפה ומאריך בטעמו] {מר עוקבא/שמואל כחלא בר חמרא לגבי אבא}

רש"י קד: - קה.

לרש"י יכול ליתן חלת חו"ל לע"ה

לרש"י קינוח עדיף מהדחה

גמ' קה. - קו.

מים ראשונים מצוה [סרך תרומה, מצוה לשמוע דברי חכמים, אסמכתא - וידיו לא שטף] לל"ק ולחזקיה לא ביד סולדת [רש"י - בטלו ונשתנו מתורת מים], לל"ב ולר' יוחנן מותר ולא בחמי טבריה [רש"י - לא היתה שעת הכושר], ולא בנפסל משתיית בהמה

מים אמצעים בין תבשיל לתבשיל רשות בין תבשיל של בשר לגבינה חובה

מים אחרונים חובה [מלח סדומית מסמא עינים]

ואסור ע"ג קרקע [רוח רעה] ומח' ע"ג עצים וקסמין לא בחמין [אינו מעביר זוהמא] ולל"ב מותר באין היד סולדת

כששתה לא יקח מלפניו דבר שצריך לסעודה חוץ לד' אמות א"כ מחזירו [רוח צרדא]

מכבדין פירורי אוכל [קשי לעניותא]

{מב"ר אשי שמת' למזיק; בר שידא שימש ר"פ}

טבילת ידים בחמי טבריה מותר במקומן

ובכת בירתא (לרש"י - חריץ שמחובר למקוה) -

לחזקיה ות"ק מותר, לר' יוחנן ור"ש בן אלעזר אסור [אטו בכלי]

ר' אושעיא - נט"י לפירות רשות [נקיות], ר"ג - גסי רוח

אין זימון אפירות, ב' שאכלו יברך כ"א לעצמו

גמ' קו: - קז:

נט"י לחולין לרב - עד פרק השני דאצבעות

לשמואל לחומרא - עד פרק ג'

לתרומה - עד פרק ג'

לקידוש ידים ורגלים - עד הקנה

החוצץ לטבילה חוצץ לנט"י

רב - נוטל ידיו שחרית ומתנה לכל היום אפי' שלא בשעת הדחק

ל"ק דרב אבינא - דוקא בשעת הדחק

דלה מים מיאור לצינור - קרוב למקום השפיכה מהני [מכח גברא]

בקילוח מדלי ליאור בכונס משקה מהני טבילת ידים בצינור [חבור (הקילו לידים)]

כלי פסול בנקב כונס משקה, אינו מחזיק רביעית, אין בו רביעית (ולשני מהני שיורי טהרה), שק וקופה

[רש"י - אין מלאכתן למים]

במפה אסור [דלמא נגע] חוץ מלאוכלי תרומה [זריזין]

אוכל מחמת מאכיל צריך נט"י, ולא המאכיל - חוץ משום רוח רעה (לרש"י על ידים בלא נטל שחרית)

שמש מברך על כל כוס, בדליכא אדם חשוב - על כל פרוסה [מסיח דעתו]

גמ' קז: - קט.

בשר וגבינה במטפחת א' מותר אא"כ נוגעין [בעי הדחה]

רשב"ג - ב' אכסנאים אוכלין אשלחן א' אא"כ מכירין זא"ז (לרש"י הפסק מהני)

או ב' אחין אע"פ שמקפידין זה על זה

טיפת חלב משערין בחתיכה שנפלה עליו

רב כר"י - חתיכה נעשית נבילה ואוסרת מינה בכ"ש אא"כ יש רוטב רכה כנגד החתיכה [סלק מינו]

בהגיס או כיסה מיד - משנתנו, רבי להל' - משערין בכל הקדרה; לר"י - בחתיכה [שמא לא

ניער/כיסה יפה]

אביי - טעם כעיקר דאו' [כבב"ח] ורבא חולק [חידוש]

בב"ח בנותן טעם [רש"י - לאביי מזרוע בשלה, לרבא - דרך בישול אסרה תורה]

רב, ר' חנינא, ר' יוחנן כר"י - אפשר לסחוט האיסור אסור

שמואל, ר"ש בר רבי, ר"ל כרבנן - מותר (רש"י - גם בראשון בדיעבד [אין מבטלין איסור])

בשר לחלב רותחת בולע ואינו פולט החנ"נ עד דנח (לרש"י - מרתיחה)

רש"י קח: - קט.

לוקה על בישול בשר בחלב שנתבשל כל צרכו

חנ"נ אפי' בחצי שיעור

גמ' קט. - קי:

כחל - קורעו שתי וערב וטח בכותל ומוציא חלבו -

ר' אלעזר - לקדרה אבל לצלי מספיק שתי או ערב

ר"נ לרש"י - לצלי א"צ קריעה

לא קרע - לל"ק דרב (להל') בשלו (לרש"י - צלי) מותר לכתחלה [רש"י - לא פירש לא גזרו אחלב שחוטח]

לל"ב דרב אסור מדרבנן

ר' יצחק בר אבודימי לר' יוסי בר אבא - דוקא כחל של מניקה שבשל בלי קריעה אסור [רש"י - חלב

כנוס הרבה]

בסורא לא אכלו כחל (רש"י - אפי' צלי אפי' קרעו)

{ כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה }

לב עוף - קורעו ומוציא דמו, לא קרע אסור [רש"י - חצי שיעור], קרע לאחר בישול מותר
קיבה שבשלה בחלבה אסור [כנוס (רש"י - חלב הוא משיצא מדדי אמו)]
אין כופין על מ"ע שמתן שכרה בצדה

רש"י קט. - קי.

לרש"י - לב בהמה (כזית דם) בכרת אם לא קרעו לאחר בשולו
לרש"י - לב חלק ואינו בולע

לרש"י - בשל כחל עם ס' במים מותר, בשלו עם בשר אסור משום טעם בשר הנבלע בחלב שבכחל
כבולעו כך פולטו נאמר רק בדם
לשיטת רש"י ר"נ מיקל טפי מל"ק דרב
חולי מעיין פטור מתפילין - דצריך לחלצן תמיד

גמ' קי: - קיא:

כבד שבישל לר"א, ר' אמי, ר"נ מותר אפי' עם טרפה [רש"י - טרודה לפלוט כל שעה לא בלעה]
לר' ישמעאל בריב"ב נאסרת במתובלת [רש"י - רך] ושלוקה [רש"י - הרבה מאד] [בולעת אחר שגומרת
פליטתה])
ואוסרת בשר המתבשל עמה (לצד א' רק כשהיא טרפה) חוץ: מקנה חוץ לקדרה [יוצא דם דרך
חללו], חלט ברותחין או חומץ [צומתו] (והחומץ מותר)
קריעת כבד שתי וערב וחיתוכו למטה (לרש"י - לצלות)

טחול א"צ קריעה [לרש"י - אין בו דם]

צלית כבד ע"ג בשר מותר [דם שריק], לרב דימי אסור, להל' בדיעבד מותר
כחל ע"ג בשר אסור [חלב סריך]
לרב דימי מותר [חלב שחוטה דרבנן], להל' בדיעבד מותר

בי דוגי (כלי לקבל שומן דצלי) תחת בשר מותר [שומן צף ע"ג דם], תחת כבד אסור [דם צף]
סכין ששחט [רש"י - בית השחיטה רותח ובלע דם] אסור לחתוך רותח,
וצונן מח' אי בעי הדחה (לרש"י - הבשר)

שמואל - קערה שמלח בשר אסור ברותח [מליח כרותח] רבא - אא"כ טעמו נחתום גוי

רש"י קיא.

אסור לצלות כבד ובשר בשפוד שוכבת דלפעמים משפילו

גמ' קיא: - קיג.

רב כהנא - צנון שחתכו בסכין בשרי מותר עם כותח [לאביי - היתר בלע, רבא - כשאין טעם שמנונית
בצנון]

אביי להל' - אסור [אגב חורפיה בלע (רש"י - לפעמים שמנונית קרוש עליו, בלע טפי מרותחים ואגב דוחקא
דסכינא פליט סכין ובלע צנון)]

קישות להל' גריר מקום חתך, קלחי דליפתא שרי, דסילקא אסור אא"כ חתך לפת לפני כל חתך

נ"ט בר נ"ט (לאכול דגים רותחין בקערה בשרי עם כותח) לרב אסור,
לשמואל ואביי להל' מותר (אולי חוץ מסממנים [נפיש מררה])

כותח ליד כד מלח אסור [איסורא בעינן] ליד חומץ מותר [לאו בעינן]

עוף שנפל לכותח מותר [מליח כרותח רק באינו נאכל מחמת מלחו] (לרש"י - אינו נוח ליאכל - כמליחת בשר
להצניע),

צלי בעי קליפה, בקעים (רש"י - צלי) או מתובל כולו אסור

חתך בשר אדום (רש"י - צלי) על ככר ועבר מוהל עבה לצד השני - לשמואל אסור [פלט מדוחקא דסכין],
לרב הונא ורבא מותר

הנחת כלי תחת הצלי - ר"פ לשמואל - משתעלה תימרתו (רש"י - הבשר, הגחלים),
רב אשי - מלח בכלי (רש"י - ועל הבשר) שואב הדם לשוליים ושפייה שומן העליון מהכלי
דגים שמלח עם עופות בכלי מנוקב אסור [רפו קרמייהו ונחו מלפלוט קודם ובלעי]
בשר שנמלח עם טרפה אסור [ציר [הטמאים] נוח ליבלע]
דג טהור מליח עם טמא תפל מותר, להיפך או שניהם מלוחין אסור
בשר מדיח ומולח יפה ע"ג כלי מנוקב ומדיח יפה, וצריך לנפץ מלח גסה (רש"י - דקה א"צ [נתכת])
כרכשתא מעיים והדרא דכנתא אינן בחזקת דם
השובר מפרקתה קודם שתצא נפשה מכביד אבריה בדם - וספק אי שוב אינו יוצא

רש"י קיא: - קיג.

משמעות רש"י - דגים שנתבשלו בקערה בשרי ג"כ הוי נ"ט בר נ"ט, וריב"ן בשם רש"י חולק
מליחת בשר בבשר - לרש"י - שניהם נחים מלפלוט ביחד

גמ' קיג: - קטז.

איסור בב"ח בפרה ורחל [גדי העיזים - ב' כתובין; העיזים מיעוטי],
חלב ונבלה ופיגול נותר וטמא לשמואל וברייתא [גדי, איסור חל על איסור], שליל [גדי],
בחלב דלפני לידתה [אתי לכלל אם], דפרה ורחל [לפי' א' ברש"י - מאמו ורחל/פרה, בחלב אמו],
דעצמה [הו"א - ק"ו מאותו ואת בנו, בחלב אמו],
עוף לת"ק
ולא: בטמא [הוקש לנבלה - האסור משום נבלה, גדי, אין איסור חל על איסור],
בעוף לר"ע וריה"ג [ר"ע - גדי, ריה"ג - בחלב אמו] [לר"ע אסור מדרבנן, לריה"ג מותר]
חיה לר"ע [גדי] (ואסור מדרבנן)
דם, שליא [לאו גדי, דם - איסור על איסור], עצמות וגידים וכו',
חלב דזכר, שחוטה (קיא. - אסור מדרבנן), טמאה [אמו], מי חלב
מח' תירוצים בגמ' אי לשמואל איסור חל על איסור בעלמא [רש"י - נלמד מחלב ומתה בחלב]
מח' ר' אמי ור' אסי אי לוקה על חלב בחלב [מח' אם איסור חל על איסור; מח' רק בבישול - ולא לקי
דומיא דאכילה מדאפקיה אכילה בלשון בישול; מח' רק באכילה - ולקי דומיא דבישול
מדאפקי' בלשון בישול; לכו"ע אבישול לקי ולא אאכילה]
איסור אכילה [לא תאכל כל תועבה - כל שתעבתי, ובשל מבושל - יש בישול אחר כזה,
לא תאכלנו - למד מענינו - ב' מינין כפסולי המקודשין (לרש"י - כחולין ומקדשים), מדאסר בהנאה
[לא תבשלנה ותמכרנה], ג"פ לא תבשל,
ג"ש עם קדוש - ואנשי קדש וכו' טרפה לא תאכלו]
איסור הנאה [ר' אבהו - לא תאכל - מדפרט היתר בנבלה, ובשל מבושל - יש בישול אחר כזה (רש"י -
יצא לשריפה), ג"ש כי עם קדש - ולא יהיה קדש (הנאה), או מכור לנכרי לא תבשל - לא תבשלנה
ותמכרנה, ג"פ לא תבשל, ק"ו מערלה חמץ וכלאי כרם]
לר"ש מותר בהנאה [ג"ש לואנשי קדש - כטרפה]
אין איסור כל שתעבתי: בשבת [קדש היא לכם - ולא מעשיה],
חורש בכלאים וחסימה (לרש"י הזרעים והדישה) [ק"ו משבת],
כלאי זרעים [היקש לבהמה], כלאי בהמה ואותו ואת בנו [מדאסר רק לגבוה], שילוח הקן (רש"י -
נטל האם; האם נאסרה באותה שעה) [לא שלח לתקלה]
פירכא על ק"ו (או מה מצינו): מדבר א' פרכינן צד קל או חמור, מתרתי (יוכיח) פרכינן כל דהו, מתלת:
מה הצד פרכינן כל דהו, יוכיח פרכינן צד קולא וחומרא
כלאי כרם - זריעה בכרם נאסר בהשרשה [הזרע],
נשרש בהיתר ואח"כ העבירו לכרם - משהוסיף ^{1/200} [המלאה]

גמ' קטז. - קיז :

חלב בקבת נבלה אסור, למסקנא מותר [כנוס במעיה (לרש"י - לאו גופה)]

מעמיד בעור קבה אסור בנ"ט (רש"י - או מליחה בנ"ט ראשון בחלב ונעשית נבלה והוי במינו עם חלב הגבינה בכ"ש)

חלב בקבה שלוקח מגוי אסור [שמא ינק מטמאה]

גבינת עכו"ם אסור [מעמידים בעור קבת נבלה] (מדאו)

שינק מטרפה אסור (לרש"י אפי' קרוש [חלב גמור])

לר"א אין מעמידין בחלב מקבת שחיטת גוי [סתם מחשבתו לע"ז וניחא בנפחיה], להל' מותר

בדם אין מעילה, נותר, טמא (רש"י - בטומאת הגוף) [לכם, לכפר - ולא למעילה, הוא - כלאחר כפרה], פיגול [דם עצמו מתיר (רש"י - אינו כשלמים)]

חלב רק בבהמה וטהורה (רש"י - מן הבהמה אשר יקריבו ממנה) משא"כ דם

מעילה באימורי קדשים קלים [כאשר יורם משור זבח השלמים - דומיא דפר כהן המשיח, כל חלב לה']

אליה מותרת באכילה [כל חלב שור וכשב ועז - השוה בכולן]

נעשית מצותו אין מועלין, חוץ: מתרומת הדשן, בגדי כהונה לרבנן דר' דוסא, עגלה ערופה

רש"י קטז:

נמלח חלב קרוש שבקבה עמה - לרש"י אסור

פ"ט העור והרוטב

גמ' קיז : - קכ.

עור, עצמות עם מוח, גידין, קרנים אצל עיקרן (חותכו ויוצא דם), טלפים, שרשי צפרנים, רצועה תחתונה של חרטום עליון = שומר ומצטרף לכביצה לטומאת אוכלין [על כל זרע זרוע אשר

זרע - בקליפתה החיצונה דזרעים, דאילנות, דבשר]

ולא מצטרף לכזית לטומאת נבלה [בנבלתה] אבל מכניס ומוציא טומאה כיד [יטמא]

מצטרפין לטומ' אוכלין ולא לטומ' נבלה [רש"י - לאו בשר]: רוטב (חלב דקריש), קיפה (תבלין) [בפנ"ע לאו אוכל], אלל (בשר שפולטו הסכין אצל העור, לר' יוחנן - מרסקא (לרש"י - גיד השדרה

והצואר) ור"ל חולק [עץ בעלמא]

לר"י חוץ מבשר שפלט סכין שכנסו לכזית [רש"י - אחשביה כבשר] קכ. - כר' ישמעאל דעור לא מבטלו

יד מוציא טומ' [לכם (בזרעים, נבלה, תנור) - לכל שבצרכיכם] ומכניס [לכם בזרעים לקבל טומ', יטמא - אם אינו ענין לשומר תנהו ליד

וכן שומר [ק"ו מיד שאינה מגינה]

ר' יוחנן - הכשר יד מהני לזרעים, ורב חולק [מח' אי דרשינן לכם אלפני פניו - וכי יותן, אי הכשר תחלת טומאה]

במחובר אין מקבלים טומאה [ת"כ - דאל"ה טימאת הכל] והכשר

רב (ור' חנינא) - יד לכזית שומר לכפול או לבריה אפי' בפחות ר' יוחנן - יד לכפול, שומר למשהו

(נ"מ - לרש"י להעביר טומאה לכביצה הנוגע (כמחובר))

המאהיל על יד כמאהיל על הבשר

לת"ק אף ביד לפחות מכזית, ויהודה בן נקוסה חולק

ר' יוחנן כת"ק, רב כיב"נ, או כת"ק אי המח' בשומר

ר"י - קולית שעליה כפול בשר אינו מעביר טומ', ואחרים (ורב ור' יוחנן) חולקים (שומר למוח); ורב כר"י אי מח' ביד

לר"א בן עזריה - שרביט (השומר) של פול לאו שומר [רש"י - א"צ], לקטנית כן לרב איירי בקלח (יד) להרבה שרביטים [לטלטל קטנית]

אין שומר ע"ג שומר (קליפה חיצונה דבצל)

ספק אי שומר על אוכל שחלקו (לרש"י האוכל) מצטרף

נימא - לר' יוחנן הוי יד, לר"ל הוי שומר [מנקיב העור עד הבשר (וכשר לתפילין [דיו עובר]), בהרבה נימין הוי יד (רש"י - ולישנא שנייה חולק)

לל"ב - לר' יוחנן הוי שומר, לר"ל רק בנימין הרבה הוי יד

רש"י קיט. - קכ.

שומר אינו מביא טומ' שלא כנגד הבשר אא"כ נשמר על ידו

לרש"י ספק אי ב' שומרים לב' אוכלים מצטרפי

ביו"כ חייב על מה שמיישב דעתו אפי' אינו אוכל [לא תעונה]

אוכל ומשקה אין מצטרפין לכביצה [לא שוו שיעורייהו], וכן ליו"כ [לא מיישב דעתו] אבל קים להו לרבנן דציר ע"ג ירק מיישב

גמ' קכ. - קכא.

אכל דם שהקריש (לרש"י - ע"י אור) חייב [אחשביה]

המחה חלב, חמץ, נבלת עוף טהור (באור) וגמעו חייב [נפש לרבות השותה]

וכן ציר השרץ כעדרשה [הטמאים], ומשקין מחדש ושביעית [יליף מחלב וכו'] וטבל [לרש"י - מחלב וכו'] והקדש [לרש"י מתרומה או ביכורים וחד מהנך] וכלאים [לרש"י מחלב וכו'], ותרומה ביין ושמן [הוקש לביכורים - ותרומת ידך] ולר"א בשאר מי פירות [דון מינה ומינה (לרש"י - כעין דאו' תיקון)] ור' יהושע חולק [ואוקי באתרה - תירוש ויצהר היוצאין מתרומה], וערלה (לר' יהושע דוקא מזיתים וענבים) [פרי פרי מבכורים]

נבלה הותרו לכהנים במליקה [משלחן גבוה]

משקה פסול לביכורים [פרי], חוץ מפירות ודרכן [תביא] לר' יהושע דוקא זיתים וענבים ודרכן [כתרומה]

בשר שפלט סכין: אי חישב עליו הוי אוכל, אי לא - בטליה (כר"ע),

בחישב אמקצתו או פלטתו חיה (נשיכת כלב) מקצתו (רש"י - וספק איזה) מצטרף לשאר אוכלין (לרש"י ישן - מצטרף לחלק שלא חישב/נשך)

רש"י קכ:

לרש"י טבל וכלאים הויין איסור הבא מאליו

גמ' קכא. - קכב.

שחיטת ישראל בטמאה לצורך גוי וגוי בטהורה לצורך ישראל כהלכתה ומפרכסת מטמא טומ' אוכלים [רש"י - אשכחן היתר זכוותה] ובעי מחשבה והכשר ממקום אחר [אין סופה לטמא טומאה חמורא

דיכול לחותכה לפחותים מכזית]

ואין טומ' נבלה, לחזקי' אף אינה אבר מה"ח, לר' יוחנן וברייתא יש אמה"ח

לרב ששת אינה מצלת על טומ' בלועה [אוכל] ור' זירא חולק [לאו נבלה]

לאביי אינה מצלת [לרש"י - לחומרא], רבעה חייב [כחיה]

גמר שחיטה ע"י גוי פסולה

מליחה יתירה לבית השחיטה [רש"י - לא הספיק דמו לצאת] ומותר אחר שתצא נפשה [רש"י - אסמכתא

דרבנן - לא תאכלו על הדם] אפי' לגוי [רש"י - דלישראל שרין]

רש"י קכא. - קכא:

אסור מדרבנן לאכול מפרכסת

רק דם שחיטה הוגנת מכשיר [היקש למים] אבל בלא"ה הוי כדם מגפתו וכדם המת ורק דם חללים ע"י גיסטרא מצואר הוי כמשקה

נבלת עוף טהור בעי מחשבה רק בכפרים

מחשבה מהניא לשויה אוכלה (עור ששלק) אבל לא נבלה (בשר שבטל לעור מעיקרא)

גמ' קכב. - קכג.

עור מטמא כבשר: עור אדם (ב' לשונות בעולא אי דרבנן [גזרה שיעשה אביו שטיח] או דאו'), חזיר של ישוב, לר"י אף הבר, חטרת גמל רכה (לא טענה (וספק בהגיע זמנה ולא טענה ולהיפך), תחת האליה,

למשנתנו (ר' יעקב ור"ש): ראש עגל הרך (יונק - לעולא בן שנתו, לר' יוחנן אפי' אח"כ), בית הפרסות (רב - ממש, ר' חנינא - עד הארכובה תחתונה), רחם, שליל - וחכמים חולקים, אנקה כח לטאה (ור"י חולק [לאו גישתא (אין ממש בעור)]) חומט, לרב תנשמת (לרב - אלה הטמאים ולא הפסוק ראשון, למשנתנו - לאו גישתא), לר' יוחנן ב"נ ח' שרצים אין עורן כבשרן

עיבדן או דרס עליהן כדי ד' מילין טהורין

חוץ מעור אדם [שמא יעשה אביו ואמו שטיחין]

ליגיון מטמאין בית [עור ראש אדם]

רש"י קכב. - קכג:

מדאו' עור אדם טהור - לרש"י - דלאו בשר

ד' מילין (וחוזר פחות ממיל)

לגבל - לרש"י - לש שכיר יטריח בחנם להטביל כליו,

לתפלה - לרש"י - להתפלל בבית הכנסת,

לנט"י - לרש"י - לאכילה

גמ' קכג. - קכד.

חבור יד כשמפשיט לשטיח - עד שיפשיט כדי אחיזה (טפחיים), יותר - לרב - טהור המופשט [לרש"י - אין מטלטלין האוכל], לרב אסי - חוץ מטפח הסמוך [רש"י - צורך להפשיט] אא"כ יש רק טפח בין הבשר לכדי אחיזה (לרש"י), לר"נ - חוץ מטומ' דאו' לחמת - מלמעלה עד שיפשיט החזה, מרגליה לריב"נ עד החזה [עור הצואר אינו חיבור], לחכמים כולו [עשוי לנתק מאליו הוי שומר]

קריעת רוב טלית מטהרת [לרש"י - אינה ראויה למלאכה ראשונה ואין שמה עליה],

ב' לשונות אי אפי' שייר כדי מעפורת

ר"נ - רק בטבולת יום [לא חס] אבל בלא"ה בעי כולה [אטו חציה]

ולא גזרינן במליקת רוב שנים [כהנים זריזין], הפשטה יותר מכדי אחיזה - בטומ' דרבנן

ר"ל - בעור הוי חיבור - לל"ק אפי' בפחות ממעפורת [חזק (רש"י - כשתופרו הוי כבתחלה)] אא"כ

סודקו דרך סביבותיו, לל"ב בכמעפורת [חשיב] אא"כ בעי ליה למושב

ור' יוחנן חולק - בעי ה' על ה' טפחים

טהרת תנור שנטמא: לגובהו - צריך לחלקו לג' (רובו) וגורר טפילה ומפילה,

לרחבו - לר"מ ממעטו מד"ט, לחכמים פחות מד"ט לתנור בת ז', ורובו לבת ט'

שלא יטמא: לגובהו - לר"מ ממעט מד"ט, לחכמים - רוב וטפילה

לרחבו - תחלתו נמוך מד"ט, לרבנן בקטן - מטפח

רש"י קכג. - קכג:

לרש"י כשיש ב' טומאות אהני חלוקה לבטל מדרס ופשה מגע, אבל בטומאה אחת בטל שם טומאה מינה בטלית אפי' נשאר שיעור גע"ג בטל שם טלית, משא"כ עור - שם עור עליו

גמ' קכד. - קכה.

עור שיש עליו כזית - הנוגע בציב (לרש"י - רצועה מבשר) ובשערה שכנגדו (שומר) טמא - לעולא בשם ר' יוחנן - חוץ ממרודד שפלטתו סכין
ב' חצאי זיתים - לר' ישמעאל מטמא במשא [והנושא יטמא] לעולא ור"פ ור"א - כשבשר מרודד ביניהם [ונשא - נישא בכ"א] - ר' אמי בשם ר' יוחנן - חוץ מפלטתו סכין ולא במגע [רש"י - כת"ק דאחרים דיד ושומר בעי כזית, גמ' - בנבלתם]
לר"ע גם לא במשא [עור מבטלן] (קכב. - אפי' פלטתו חיה (נשיכת כלב)), הבא לכלל מגע בא לכלל משא]
בר פדא - לר' ישמעאל ב' נגיעות מצטרפות לכזית
לר' יוחנן - לר"ע (וה"ה משא) ולת"ק דר"א, ולא לר' ישמעאל ור' דוסא בן הרכינס
לר"א - משמעות רש"י - רק כשמחוברין במרודד

גמ' קכה. - קכו.

טומאת מגע בקולית סתומה:

טמא במת [כשעורה], פיגול ונותר [שימוש - בסיס]
ולא כנבלה [בנבלתה] ושרץ [וה"ה ביצת שרץ מרוקמת] כנסרה לרחבה סביב או שמוח מתקשקש [אינו מעלה ארוכה לאו אבר] וה"ה משא [היקש הנוגע והנושא] (קכד: - וספק אי ר' ישמעאל חולק) עד דניקבה כחוט השערה [הנוגע יטמא - שאפשר ליגע] או חישוב לנוקבה [לאו כמחוסר מעשה]

טומאת אהל על קולית סתומה - כזית מוח טומאה בוקעת, בדליכא כזית (לרש"י - אין כלל) למ"ד מוח מעלה ארוכה מבחוץ [חשיב אבר] אא"כ נסרה לרחבה סביב או מוח מתקשקש [אינו מעלה ארוכה]

למשנתינו דוקא נוגע - ס"ל אינו מעלה ארוכה, נסרה, נוגע = מאהיל

נגע בחצי זית ואהל חצי זית מצטרפין - ר' זירא - באין רוחב טפח בין מגדלים (רש"י - כמלי כל חלל טומ'), במאהיל למטה מטפח, רבא - תמיד לר' יוסי (ור"ש חולק), חוץ מהמשכה (הוא וטומ' תחת דבר אחר)

ר' יוסי - פורס חבילי מטה ע"ג מת - כנגד החבילים טהור (אא"כ עשאו תקרה) לאביי - בלמטה מטפח [לא מבטל להיות כסותו, וס"ל טומאה טמונה אינה בוקעת]

פותח טפח בחלל תיבה ולא בפתחו

ת"ק - דרך הטומאה לצאת מהפתח (רש"י - מטמא מדרבנו) ולא ליכנס ר' יוסי - שמא אין סופה לצאת אלא לחצאין או לשורפה

בשר מת בכלב מת על האסקופה:

ר"מ - חוקקים צוארו לטפח ומביא הטומאה לבית

ר' יוסי - רק כשיש חלל טפח ומן השקוף (רש"י - דלת נוקש) ולפנים

ר' אלעזר - דוקא שוליו בבית [סופה לצאת משם]

ר"י בן בתירה - אפי' פיו בבית [רש"י - טומ' יוצאת גם דרך כניסתה; לפעמים מקיא]

אין מגע בתרודד רקב [לא נוגע בכל], אין אהל בעצם כשעורה [לרש"י - הללמ"ס], אין משא בגולל ודופק [הללמ"ס]

{מה רבו מעשיך - יש לך בריות גדולות בים ביבשה באור ובאוויר; כל שיש ביבשה יש בים חוץ מחולדה; נרש כולם רשעים; מנחש וצב יצא ערוד - נס בתוך נס לפורענות}

עכבר שחציו אדמה [כשרץ] - הנוגע באדמה לת"ק טהור, לר"י כנגד הבשר טמא בהשריץ על פני ארכו; ב' לשונות בר' יהושע ב"ל אי נוגע בבשר בעי השריץ לארכו

עכבר שירד לים טמא [השורץ] אבל עכבר שבים טהור [על הארץ]

ספק נגע שרץ הצפה על המים טהור אף ברה"י [על הארץ]

ערוד (מצב ונחש) ונפילים וסלמנדרא טמא [הצב למינהו]

רש"י קכו: - קכו.

ת"כ - שער המחובר ה"ה כבשר

לרש"י ביברי דנרש גדלות במים ואין לוקין משום שרץ

גמ' קכו. - קכט:

אבר ובשר המדולדל שאין מעלין ארוכה מטמאין טומ' אוכלין (רש"י - בחישוב להאכילן לגוי) בהכשר (רש"י - אין סופו לטמא טומ' חמורה דשמא ישחטנה ואין עושה ניפול)
ור"ש חולק [אוכל אשר יאכל - רק שיכול להאכילה לגוי, מעורה כמחובר (כר"י)]
ולא טומ' אבר מה"ח [כי יפול, באדם - כי ימות] עד שימות [עושה ניפול]
לר"מ דם שחיטה מכשיר ור"ש חולק [מח' אי בהמה יד לאבר, אין גדול עולה עמו אי כמוהו (לרבי החליף ר"מ שיטתו), אי יש יד להכשר, אי הכשר קודם מחשבה מהני (כהו"א דר"ע), אי דם תחלת שחיטה שקינח מכשיר או שחיטה בסוף והוי דם מכה, אי דם או שחיטה מכשרת (רש"י - משא"כ מדולדל דלא משויא אוכל)]

פירות שיבשו באילן ולא עוקציהם מטמא טומ' אוכלין (ולא ירקות [עץ]) ולשבת הוי מחובר כרוב ודלעת שקצצן ע"מ ליבשן מטמא טומ' אוכלין

ספק: אי בהמה בחייה נעשית יד לאבר, אי נוף היונק מארץ יד לעיקר שבעצין לר"ש, אי חצי הנעבד לע"ז יד לחברתה (רש"י - לר"ש דאיסוה"נ אינו אוכל - אי מכניס טומ' שרץ דאו; להוציא טומ' ע"ז), ענף המעורה בקליפתה - אי היכול לחיות יד לשאינו יכול לחיות, אבן המנוגעת בזוית - אי חלק הטהור יד להכניס טומ' לאהל חבירו

אבר מה"ח מטמא [מן הבהמה] ולא בשר מה"ח/משרץ חי [ריה"ג - וכי ימות/במותם - שאינה עושה חליפין, ר"ע - בהמה/שרץ - גידים ועצמות (משא"כ כוליא וניב שפתים), רבי - ובשר (משא"כ רכובה הנמכרת עם הראש

שרץ לא מטמא במשא

חישוב והוכשר וחתך בשר מאבר מן החי מקבל טומ' קלה לר"מ דטומ' בית הסתרים מטמא ולא מהני הטומ' חמורה אגב אביו [מעשה עץ שימש - ולא בתורת אוכל]

כופת שאור שיחדה לשיבה, תקרובת ע"ז אוכלין, בצק בסדקי עריבה, אהל ע"ז סיכך בזרעים - לא נחשבו אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה [מעשה עץ שימש]

חלב סביב כוליא דנבלה בעי מחשבה והכשר בכפרים הגם דמטמא אגב כוליא [רק מעשה עץ (רש"י - בתורת שומר)]

מתה - לת"ק - בשר המדולדל מטמא בהכשר, לר"ש טהור [כל האוכל אשר יאכל - שיכול להאכילה] באדם: לר"א אבר מת (בלי כזית או עצם כשעורה) טהור
בשר הפורש מאבר מהחי לר"א טמא, לר' נחוניא ב"ה ור' יהושע ור"ש טהור
עצם כשעורה מאמה"ח לר' נחוניא טמא, לר"א ור' יהושע ור"ש טהור
ת"ק דמשנתנו (ר"מ) ס"ל או כר"א או כר' נחוניא בבשר ועצם

פ"י הזרוע והלחיים

גמ' קל. - קלב.

אין זרוע לחיים וקבה בקדשים [ואתן אותם - רק חזה ושוק]

מום קדם להקדשו - עד פדיון פטור מבכורה [רש"י - אין קדושה חלה על קדושה], איעבר לפני ואתיליד לאחר פדיון הוולד מותר, שוחט בחוץ פטור, אין תמורה [רע מעיקרון], מתו יפדו לכלבים בלי העמדה והערכה

חוץ מבכור [ובשרם - תרי משמע] ומעשר [לא יבקר בין טוב לרע]

הקדש קדם למום - שחוטי חוץ חייב [בדוקין שבעין לר"ע דלא ירדו], יש תמורה [רע בטוב], נפדו - פטור מבכורה ומתנות [כצבי וכאיל] אסור בגיזה ועבודה [תזבח ואכלת] איעבר לפני פדיון

הוולד אסור, וחלב אסור [בשר],
מתו יקברו [רש"י - בעי העמדה והערכה, אין פודין לכלבים]
קדשים פטור מבכורה [רש"י - בקוד וצאנך, תקדיש - ולא שכבר קדוש], ממעשר בהמה [יהיה קודש - ולא
כבר]
אין חזה ושוק בחולין [א"א להניף לפני ה']
רב חסדא - מזיק או אכל מתנות כהונה פטור [וזה יהיה משפט הכהנים (רש"י - בעודן קיימות); אין לה
תובעים - חוץ מאתו לידו בטבלייהו למ"ד כמי שהורמו [רש"י - זכה מהפקר, מסר לו לזכות בתרומה
שבו]] א"א כ איתא בעין (גזל)
אין מתנות לכהן ע"ה [למען יחזקו בתורת ה' - למחזיק בתורה]
מוציאין חזה ושוק בדיינין מכהן שאינו מבית אב [וזה - רק שאר מתנות דין]
עשיר בדרך לוקח מתנות עניים - לר"א כשיחזור ישלם, לחכמים א"צ
עשיר שלקח לחכמים ישלם ממדת חסידות
אכל טבל פטור מלשלם [אשר ירימו]
אנסו גרנו בחובו חייב לעשר ממקום אחר [משתרשי ליה]
מח' תנאים אי לויים חייבים במתנות [אם איקרו עם (מאת העם)] ורב מספקא ליה
מתנות עניים - ב' באילן (שכחה ופאה), ג' בתבואה (לקט), ד' בכרם (עוללות)
אין טובת הנאה (לרש"י - כל הקודם זכה) [תעזוב]
מעשר עני המתחלק בבית יש טובת הנאה [ונתת]
מוציאין מעני לקט וכו' [לא תלקט לעני] ומעשר עני [ג"ש לגר]
ומלוי ראשית הגז ולא מעשר ראשון [אפי' אחר שקנסינהו עזרא]
עולא, להל' - נותנים זרוע וכו' לכהנת (רש"י - אפי' אשת ישראל) [דבי ר"א בן יעקב - כהן אפי' כהנת -
מיעוט אחר מיעוט], ודבי ר' ישמעאל חולק [סתום ממפורש - מנחת כהנת נאכלת [אהרן ובניו]]
זרוע וכו' בכלאים [אם שור]
כזוי מצבי ותיישה:
לר"א פטור [שה - ולא מקצת]
לרבנן חייב חצי [אפי' מקצת שה - וספק אי חוששין לזרע האב]
לר' יוחנן הכל [אם שה]

גמ' קלב. - קלד.

בכור בע"מ המכור לישראל שנתערב בק' - בהרבה שוחטים פטורין [המע"ה]
בשוחט א' חייב חוץ מא' [רש"י - אין קדושה חלה על קדושה]
השוחט לכהן וגוי פטור
המשתתף עם כהן וגוי צריך לרשום סימן חוץ מגוי יושב אכספתא [מוכח - דאין אמונה בעכו"ם], גוי
בחנות [מפעא פעי]
כהן תובע הטבח - אפי' כהן [מאת זובחי הזבח] חוץ מב' וג' שבתות ראשונות בדלא קבע חנות
שמתא על מ"ע - אחרי כ"ב שנים קנסינן בלי התראה
זרוע לא', קבה לא', לחיים לב'; בשור - כל עצם לב'
לר' יוחנן בהמה טבל - לא להל'
מתנות כהונה נאכל צלי בחרדל [למשחה - לגדולה]
אין נותנים מתנות כהונה - לרב חסדא - לאינו בקי בהן, להל' - רק לאינו מודה בה
חוטין שבלחי אסורים [דם] ובעי צלי או חתכן ומלחן

כהן לא יטול מתנות מעצמו [ונתן] ולא יבקש [ויטו אחרי הבצע] והצנועים לא לוקחים אלא ערב יו"כ לאחזוקי נפשם בכהונה (רש"י - שלא ישתכח) כשלא נושא כפיו

כהן יכול לזכות כל מתנותיו לעני שאינו כפוף לו קודם שבא לידו במכרי כהונה ולויה

{ השונה לתלמיד שאינו הגון - גיהנם, כזורק למרקוליס }

פסולי המוקדשים צריך לרשום חוץ מבכור ומעשר [מוכח דנמכרים בבית]

כהן/גוי שותף בראש - אפי' $1/100$ - פטור מלחי לבד, וה"ה ביד, במעיים ;

קנה מגוי ראש לבד מחיים חייב בלחי [בתר חיובא] קנה מגוי גז קודם שנגזזו פטור

כ"ד מתנות - י' במקדש, ד' בירושלים (בכור, בכורים, חזה ושוק וד' חלות תודה, עורות קדשים), י' בגבולים

כהן שמכר ע"מ שהמתנות שלי מח' ברייתות אי מהני [מח' אי ע"מ שיורא או תנאי (רש"י - אין כח להתנות בשל כהנים]

קנה מעיים מטבח במשקל: שקל לעצמו - יתן קיבה לכהן [רש"י - גזל אצלן] וינכה מדמים, שקל הטבח - לרב יכול לתבוע אף הטבח, ורב אסי חולק [מח' אי מתנות כהונה נגזלות]

רש"י קלב: - קלד.

טבח כהן - רש"י - בשוחט למכור חייב מדאו', לצרכו פטור

רש"י רבא היה כהן ולא רצה לבקש מתנות ולכן לקחם בתורת זר ע"י נתינת כהן

ישראל שמוכר לישראל חוץ ממתנות - חייב הלוקח [הוא שחטה]

גמ' קלד. - קלד:

ספק חיוב מתנות (אי נתגייר לפני שחיטה) לקולא [המע"ה, בחזקת פטורה] אבל ספק איסורא (מחוסר כיפורים, חלה, בכור, פטר חמור) לחומרא

ספק לקט שכחה ופאה לחומרא [ר' יוחנן - רק לר"י בן אגרא, צדק משלך ותן, חזקת חיוב]

אין כהן - מעלין מתנות בדמים [נתינה], מצניע תרומה [טבלה, נתינה]

אין עניים - יקח לקט לעצמו [לעני ולגר תעזוב ולא לעורבים]

אדם חשוב (רש"י - ממונה ראש ישיבה) - גדלהו משל אחיו

זרוע: מארכובה עד כף, ימין [הזרוע - המיומן, כנגד ידו של פנחס, שוק הימין תתנו]

שוק: מארכובה עד בוקא דאטמא, לר"י מפרק ארכובה עד פרק הקולית

לחי: מפרק אצל הצדעים עד פיקה (רש"י - שיפוי כובע) עם הלשון, וצמר בראש, וזקן [הלחיים]

קבה: עם חלב על גבה וחלב בתוכה [והקבה] ונהגו ליתן לבעלים

{ זרוע לחיים וקבה כנגד יד ותפלת פנחס וקבתה }

סיכום הפטורים ממתנות: קדשים (אפי' נפדו), שוחט לכהן וגוי, שותפות דכהן וגוי, ספק מתי נתגייר,

ומחי' - לויים, כלאים, כוי, שותפות ישראל וחוי"ל (לר' אלעאי)

פי"א ראשית הגז

גמ' קלה. - קלו:

פטור בקדשי מזבח [לאו בני גיזה מדאו'] ובדק הבית [א"א לפדות למ"ד בעי העמדה והערכה,

ר' ינאי - באמר חוץ מגיזה וכחישה (לא פשטה) - צאנך (ורבא חולק), במקדיש רק גיזה - גז

צאנך תתן ולא שמחוסר אף פדייה]

שותפות דגוי פטור [צאנך, לל"ק לר' אלעאי - ראשית דגנך וראשית]

שותפות ישראל לרבנן חייב [רש"י - כל ישראל בלשון יחיד, בר חיובא],

לר' אלעאי פטור [צאנך]

שותפות דגוי בשדה - לר' אלעאי פטור מתרומה [דגנך]
לרבי טבל וחולין מעורבין [אין ברירה] (לרש"י - מפריש טבל ממקום אחר לפי חציו או מיניה וביה לפי כולו)
לרשב"ג של ישראל כולו חייב [יש ברירה]

לרבא מודה ר' אלעאי דשותפות ישראל חייב בתרומה [תרומותיכם], חלה [מתרומה],
פאה [ובקצרכם], בכורה [בקרכם וצאנכם], מזוזה [ימיכם וימי בניכם], מעשר [מעשרותיכם],
מתנות [מתרומה], בכורים [בארצם], ציצית [בגדיהם], מעקה [יפול הנופל]
ורב ביבי בר אביי ורב חנינא מסורא חולקים דמצינו שר' אלעאי פוטר בכורה, מתנות, ותרומה;
אבל ראשית הגז לא טובלת [מראשיתו ואילך] ואין מיתה [בו] וחומש [עליו] ואין מעשרות
[ראשית בלבד]

לר' אלעאי (להל') מתנות וראשית הגז רק בא"י, לא מצטרף חדש עם ישן, הגדל ביד גוי פטור, לא יתן
מאינו מינו, בעי שיריה ניכרין [נתינה נתינה מתרומה]

קנה שדה בסוריא מגוי (יש קנין) משהביאה שליש - לר"ע חייב רק על התוספת, לחכמים פטור [רש"י -
כנגמרה כולה]

ת"ק - אין תורמין ומעשרין משחורות על לבנות או להיפך, לר' יצחק לב"ה תורמין

רש"י קלה: - קלו:

לרבנן דשותפות גוי חייב בתרומה - דגנך למעוטי מירוח גוי, לאשמועינן דיש לגוי קנין בא"י אבל
בשותפות כמאן דפליג דחולקין במדה (משא"כ בהמה)

גנך - ביהכ"נ וביהמ"ד פטורין ממעקה דאין חלק לא' מהן בו, אינו בית דירה

גמ' קלו: - קלח:

משנתנו כר"ש דטרפה פטור [הו"א ג"ש ממתנות [רש"י - לכהן ולא לכלבון], צאן צאן ממעשר [אשר
יעבור]

רק ברחלים [לעמוד לשרת - ראוי לכלי שרת] ולא בצמר קשה [ג"ש - ומגז כבשי יתחמם]

לר' יוסי נתלש דרך שטיפה פטור [גיזה - לישנא דקרא]

לר' יוסי קוטף ביד פטור מלקט [קצירך] אא"כ אורחיה

לב"ש בעי גיזת ב' רחלים [ושתי צאן]

לב"ה ה' [חמש צאן עשויות - מעשות בעליהן לעשות מצוה]

לר' יוסי, רבי להל', חגי זכרי' ומלאכי - ד' [וארבע צאן תחת השעה]

גיזות אותן צאן אין מצטרפין לחמש (קלו).

משקל גיזה - ר' דוסא בן הרכינס - מנה וחצי $37\frac{1}{2}$ (רש"י לרב - 60) סלעים לכל רחל

חכמים - כ"ש בין כולן: לרב ושמואל ור' יוחנן - 60 סלע ונותן 1 ($\frac{1}{60}$) וכשיש הרבה צריך ה'

סלעים לכל כהן, לר' ינאי - 6 ונותן 5, לר' אלעזר - 1 ונותן 1

{ נפקי זיקוקין דנור מפה לפה דרב ורבי }

ה' סלעים לאחר שיתלבנו הכהן [תתן לו - כדי מתנה, לעמוד לשרת - לאבנט],

צבעו פטור [רש"י - קני בשינוי דהו"ל כמזיק מתנות כהונה]

שיעור תרומה - בתירוש ויצהר $\frac{1}{40}$, בתרומה דרבנן $\frac{1}{60}$ לכתחלה

גזז א' ומכרה (רש"י - הכבש) קודם שצירף - לרב חסדא מצטרף [רש"י - בשעת גיזה שלון],

לר' נתן בר הושעיא פטור [בשעת מילוי שיעור]

הלוקח גז (רש"י - במחבור) מצאן גוי פטור, צאנו לגזוז חייב [צאנך] (לר' אלעאי פטור) לר' נתן בר

הושעיא כשהקנן לו עד שהשלים הגיזים

מצאן חברו - אם שייר המוכר חייב [לרש"י - לא מכר המתנות]

לא שייר הלוקח חייב [לרש"י - לא מכר לו חלק הכהן]

הלוקח אילנות בשדה לְבָן נותן פאה לכ"א [רש"י - שאין השדה שלון],

ר"י - בשייר א' המוכר נותן פאה (רש"י - מזרעים) ופוטור כולן כשהתחיל לקצור קודם המכירה [רש"י - לא נפק מחיובא קמא]

רש"י קלז. - קלח:

י"א דמעשר בהמה אינו נכסי בעלים לקדש אשה [לא ימכר], ורש"י חולק - מחיים שלו לא תני תרומה בדברים שאין להם שיעור - לרש"י - דשיעור $1/50$, $1/60$ רמיזא בפ' מדין לרש"י - בדיעבד אם מכר להדיא כל הגיזה במחובר פטור [לאו גז צאנך] סיכום הפטורים מראשית הגז: קדשים, מקדיש גיזה, שותפות דגוי, זכהו, לר' אלעאי שותפות דישאל ובחור"ל ובגדל ביד גוי, טרפה לר"ש, עיזים וכו', צמר קשה, נתלש בשטיפה לר' יוסי, פחות מכשיעור, אותן צאן, צבעו, מכירה קודם שצירף (מח'), לוקח גז מגוי, לרש"י מכר כל הגיזה

פי"ב שילוח הקן

גמ' קלח: - קמ:

במוקדשים פטור - בהגביהה ואקדשה והדרה, לרב - במקדיש פירות שובכו למזבח ומרדו, לשמואל במקדיש תרנגולת לבדק הבית ומרדה [שלח תשלח - ולא במצווה להביאו לגזבר, רש"י - תקח לך לא שייך בבדק הבית]

עוף שרצח ולא גמר דיניה פטור [שלח תשלח - ולא במצווה להביאו לב"ד]

קנה האם והחזירה חייב, הקדיש חיה שחוטתה חייב בכיסוי [כבר נתחייב]

לרב והו"א דר"ל הקדש בדק הבית ומרד פקעה קדושת דמים וחייבת בשילוח [לרש"י - לאו מזומן] שמואל, ר' יוחנן - בבי גזא דרחמנא [לה' הארץ ומלואה]

בדק הבית שנגנב או נאבד - ר' יוחנן - חייב באחריות, חוץ: מאמר הרי זו, מפדיון הקדש ומע"ש [רש"י - והיה לו - ולא כ' נתינה]

ר"ל - בבי גזא דרחמנא [רש"י - הכל גזברים הן], חוץ: מאמר הרי עלי וליתנהו בעולם, מערכין [ונתן את הערכך קודש - חולין עד שבא לגזבר]

מזומן [רש"י עח: - שלו, פג: - שגדל בבית] פטור [יקרא]

טמאה פטור [צפור] [אבל טרפה חייב], בניס טמאים או טרפות פטור [תקח לך ולא לכלביך]

חייב במזומן שמרדו [לפניך], קן בים [הנותן בים דרך], בראש אדם [ואדמה על ראשו] [רש"י - ש"מ אדם אדמה הוא] ולא בשמים

{ משה, המן, מרדכי, אסתר מן התורה }

שחוטת דמצורע בעשה ול"ת [כל ציפור טהורה - ולא אסורה, וזה אשר לא תאכלו מהם - מהטהורין]

אסור להביא ציפורי מצורע טרפה [מכשיר כמכפר] [שעיר המשתלח], שחוטת מעיר הנדחת או בהחליפו בע"ז או שהרג נפש או לזווג להשילוח דמצורע אחר [טהורות]

ספק - בשחט מיעוט סימנים דאפרוח (אילו שביק מטרפי),

אם מטלית, נוצות, ביצים מוזרות/בני קיימא, זכר חוצצים בין אם לבנים

זכר פטור [אם] חוץ מקורא לר"א [רש"י - על ביצים אחרים] [קורא דגר - ג"ש];

קורא נקבה על ביצים אחרים לכו"ע חייב [מנהגו בכך] וספק בעוף אחר

רש"י קמ:

ביצים חוצצים - לרש"י הספק אם נתכוין ליטול התחתונים אי פטור מלשלח

גמ' קמ: - קמב.

רובצת - ולא מעופפת אא"כ כנפיה נוגעות מלמעלה [לא כ' יושבת]

יושבת בין רובדי אילן מלמעלה ואילו תשמט נופלת עליהם חייב

יושבת ביניהן ונגעה מן הצד פטור

אפרוח/ביצה א' חייב [קן - מ"מ]

ביצים מוזרות פטור [כאפרוחים - בני קיימא], אפרוחים מפריחים פטור [כביצים - צריכין לאמן]

שלחה וחזרה חייב [שלח], נטל הביצים והחזירם פטור [רש"י - מזומן]

אסור לקחת האם ולשלח הבנים

חייב אפי' במקום מצוה (קו יולדת, מצורע) [אין עשה דוחה ל"ת ועשה, אפי' נגד עשה לבד (לקחה ולא החזירה תוך כדי דיבור למ"ד א', לקחה ע"מ לשלחה) - תשלח]

נוטל האם - לר"י לוקה ואינו משלח [העשה קדם (וה"ה שכחה ופאה)]
לחכמים משלח ואינו לוקה [ניתק לעשה] רש"י - אא"כ לא שלח תכ"ד/עד שישחט (מח')

משלחה (רש"י - אם נטלה) עד שתצא מתחת ידו, לרב הונא ברגליה, לרב יהודה באגפיה
(רש"י - מח' באופן אחיזתה; תלש גפה - אי מהני פסיעות)

יוני שובך ועלייה חייבות, ואין חסרון קנין חצר - ביצא רוב ביצה ולא נפל (וגזל אסור משום דרכי שלום - באם; דעתו אביצה); אפי' נפל כל זמן שלא עמדה האם אסור לזכות ולא קני (ואביו של קטן שנטלן יחזירן מפני דרכי שלום)

ר' יעקב - מתן שכרה בצדה = תחית המתים ולא בהאי עלמא

שלוחי מצוה אינן ניזוקים - בדלא קבוע היזקא

{ אחר חטא דחזא כיבוד אב בשילוח הקן ומת, לישנא דר' חוצפית המתורגמן,
למען יאריכו וכו' - לעולם שכולו ארוך/טוב }

סיכום הפטורים משילוח הקן: מוקדשים (מח' בבדק הבית), רצח, מזומן, טמאה, בנים טמאים או טרפות, בשמים, זכר, מעופפת, יושבת ביניהן, ביצים מוזרות, מפריחים, החזירם, וספק - בשחט מיעוט סימנים דאפרוח, חציצות בין אם לבנים, על ביצים אחרים

הדרן עלך מסכת חולין